

Helsingin kaupunki

Riskienhallintaraportti 2011

Kuva: Suvilahden entisen voimalan kaasukellon runko, Seppo Laakso

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	5
HELSINGIN KAUPUNKIKONSERNIN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT	6
HAVAINTOJA VIRASTOJEN JA LIIKELAITOSTEN SELONTEOISTA	7
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA	7
Hallintokeskus	7
Helsingin Energia	7
Helsingin Satama	7
Taloushallintopalvelu	7
Talous- ja suunnittelukeskus	8
Tarkastusvirasto	8
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖTOIMI	8
Hankintakeskus	8
Helsingin tukkutori	9
HKL	9
Palmia	10
Pelastuslaitos	10
Rakennusvirasto	11
Stara	12
Ympäristökeskus	13
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	13
Sosiaalivirasto	13
Terveyskeskus	14
SIVISTYS- JA HENKILÖSTÖTOIMI	15
Henkilöstökeskus	15
Korkeasaaren eläintarha	15
Kaupunginkirjasto	15
Kaupunginmuseo	16
Kaupunginorkesteri	16
Kulttuurikeskus	17
Liikuntavirasto	17
Nuorisoasiainkeskus	18
Oiva Akatemia	18
Opetusvirasto	18
Ruotsinkielinen työväenopisto	19
Suomenkielinen työväenopisto	19
Taidemuseo	20
Tietokeskus	20

Työterveyskeskus	20
KAUPUNKISUUNNITTELU- JA KIINTEISTÖTOIMI	21
Asuntotuotantotoimisto	21
Kaupunkisuunnitteluvirasto.....	21
Kiinteistövirasto.....	21
Rakennusvalvontavirasto.....	22
HAVAINTOJA TYTÄRYHTEISÖJEN SELONTEOISTA.....	22
NELJÄNNESVUOSITTAIN RAPORTOIVAT TYTÄRYHTEISÖT	22
Finlandia-talo Oy.....	22
Helsingin Bussiliikenne Oy	23
Helsingin kaupungin asunnot Oy	23
Helsingin Leijona Oy.....	23
Helsingin Seniorisäätiö	24
Helsinki Abroad Ltd Oy	24
Helsinki Region Marketing Oy	25
Helsinki-viikon säätiö	25
Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy ja Kalasataman jätteen putkikeräys Oy.....	25
Mitox Oy.....	25
Niemikotisäätiö	26
PosiVire Oy.....	26
Seure Henkilöstöpalvelut Oy	27
PUOLIVUOSITTAIN RAPORTOIVAT TYTÄRYHTEISÖT	27
KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA.....	27
Helen Sähköverkko Oy	27
Helsingin Matkailu Oy.....	28
Oy Mankala Ab	29
Radio- ja televisiotekniikan tutkimus RTT Oy (Forum Virium Helsinki)	29
Suomen Energia-Urakointi Oy.....	30
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖTOIMEN TOIMIALA	30
MetropoliLab Oy	30
Oy Gardenia-Helsinki Ab	31
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy	31
Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy	32
Suomenlinnan Liikenne O.Y. - Sveaborgs Trafik A.B.....	33
Työmaahuolto Oy Ab.....	33
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN TOIMIALA	33
Oulunkylän sairaskotisäätiö.....	33

SIVISTYS- JA HENKILÖSTÖTOIMEN TOIMIALA	34
Helsingin Musiikkitalon säätiö.....	34
Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö	34
Helsingin teatterisäätiö	35
Helsinki Stadion Oy	35
Jääkenttäsäätiö.....	36
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy ja Urheiluhallit Oy.....	36
Stadion-säätiö.....	36
UMO-säätiö.....	37
Vuosaaren Urheilutalo Oy.....	37
KAUPUNKISUUNNITTELU- JA KIINTEISTÖTOIMEN TOIMIALA.....	37
Aravakiinteistöyhtiöt.....	37
Hansasilta Koy	38
Helsingin Asumisoikeus Oy	38
Helsingin kaupungin 450-vuotis-taiteilijatalosäätiö.....	38
Helsingin Sähkötalo Koy	38
Helsingin Tennispalatsi Koy.....	39
Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy.....	39
Helsingin Toimitilat Koy	39
Helsingin Väylä Oy	40
Helsingin Ympäristötalo Koy.....	40
Intiankatu 31 Koy	40
Itä-Pasilan Pysäköinti Oy.....	40
Kaapelitalo Koy	41
Kaisaniemen Metrohalli Koy	41
Kampin Palvelutalo Koy.....	41
Kontulan Palvelutalo Oy	42
Käpylän Terveystalo Koy	42
Lasipalatsin Mediakeskus Oy	42
Malmin Liiketalo Oy	42
Mosaikkitorin Pysäköintilaitos Koy	42
Oy Helsingin Asuntohankinta Ab	43
Pakkalantie 30 Koy	43
Palvelukeskus Albatross Oy	43
Puistolan Pankkitalo Koy	43
Rastilankallion päiväkotit Koy	44
Simonaukion Pysäköinti Oy	44
Töölönlahden Pysäköinti Oy	44
Viikin viher- ja ympäristötietokeskus Koy	44

JOHDANTO

Talous- ja suunnittelukeskus on laatinut raportin virastojen ja liikelaitosten sekä neljännes- ja puolivuositain kaupunginhallituksen konsernijaostolle raportoivien tytäryhteisöjen merkittävimmistä riskeistä ja riskienhallinnan tilasta. Nyt laadittu raportti perustuu kunkin viraston, liikelaitoksen ja tytäryhteisön vuoden 2011 tilinpäätöksen yhteydessä antamaan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selontekoon.

Raporttiin sisältyy myös arvio kaupunkikonsernin merkittävimmistä riskeistä.

Vuosittain laadittava riskienhallintaraportti on osa johdon raportointia ja sen tavoitteena on muodostaa kaupunkikonsernin johdolle kokonaiskuva kaupunkikonsernin riskienhallinnasta.

TALOUS- JA SUUNNITTELUKESKUS
Varainhallinta

Lisätiedot: Mika Häkkinen, riskienhallinnan asiantuntija puh. 310 36334

HELSINGIN KAUPUNKIKONSERNIN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Taloudellisia ja strategisia riskejä

Talousnäymät tulevaisuutta ajatellen ovat hyvin epävarmoja kansainvälisen velkakriisin vuoksi. Euroalueen ja EU:n kasvu on pysähtynyt. EU:ssa kasvua hidastavat velkakriisin aiheuttama epävarmuus ja julkisten talouksien vakautustoimet erityisesti vuosina 2012 ja 2013. Tulevan talouskehityksen arvioiminen on vaikeaa. Lisääntynyt epävarmuus on heikentänyt tulevaisuudennäkymiä niin kansainvälisessä taloudessa kuin kotimaassakin.

Kaupungin lainakannan kasvu ja edelleen jatkuva lainanotto muodostavat riskin kaupungin rahoitukselliselle tasapainolle. Kaupungin rahoitukselliseen tasapainoon vaikuttavia riskitekijöitä ovat lisäksi toimintamenojen kasvu, Helsingin Energian tulevaisuuden näymät sekä maan hallituksen mahdolliset toimenpiteet kuntien ja Helsingin rahoitusasemaan liittyen. Rakennusten sisäilmaongelmien hallitseminen on muodostumassa talouden tulevaisuuden riskiksi.

Talouteen liittyvistä riskeistä harmaan talouden torjuntaan on kiinnitetty erityistä huomiota useissa virastoissa, ja toimenpiteitä on jatkettu talous- ja suunnittelukeskuksen koordinoimana.

Kaupunkilaisten hyvinvoinnin tavoitteiden toteutumisen osalta riskeinä ovat edelleen väestöryhmien väliset terveiserot ja nuorten syrjäytyminen.

Kaupungin monipuolisen väestöpohjatavoitteen edellyttämän asuntotuotannon toteuttamiseen liittyy asuntomarkkinoiden toimintaa koskevia markkinariskejä. Kaupungin käytettävissä oleva hallintakeino on huolehtiminen asuntotuotannon edellytyksistä kaavoituksen, esirakentamisen ja tontinluovutuksen keinoin.

Operatiivisia ja muita riskejä

Kiinteistöjen rakentamisen ja kunnossapidon riskit muodostavat kaupunkitasoisen riskikokonaisuuden. Riskin hallintatoimenpiteitä on toteutettu muun muassa kiinteistöviraston ja ympäristökeskuksen toimenpitein. Muita kiinteistöihin ja turvallisuuteen liittyviä riskejä ovat muun muassa onnettomuus-, palo- ja vuotovahingot.

Toiminnallisina riskeinä on tunnistettu edelleen henkilöstön eläköitymisen vaikutukset, muuttuvat osaamistarpeet sekä riippuvuus kriittisten osaamisalueiden avainhenkilöistä. Kyseiset riskit voivat toteutuessaan uhata toiminnan sujuvuutta ja jatkuvuutta. Riskejä pyritään hallitsemaan muun muassa ennakoivan henkilöstösuunnittelun avulla ja varahenkilöjärjestelyin. Henkilöstön osalta Helsingissä on edelleen enemmän sairaudesta johtuvia poissaoloja kuin muissa Suomen suurissa kaupungeissa. Työterveyskeskus on määritellyt toimenpiteet tilanteeseen vaikuttamiseksi.

Muina riskeinä on tunnistettu toimintaympäristön ja palvelutuotannon muutoksiin liittyviä liiketoiminta-, prosessi- ja jatkuvuusriskejä. Riippuvuus tietojärjestelmistä ja tietoliikenneyhteyksistä tuo haasteita useiden toimintojen häiriöttömälle jatkuvuudelle. Tietojärjestelmien uudistamiseen ja käyttöönottoon liittyy taloudellisia ja toiminnallisia haasteita. Ilmastonmuutoksen myötä lisääntyviin poikkeaviin sääolosuhteisiin on varauduttava.

Arvio merkittävimmistä riskeistä perustuu muun muassa riskienhallinnan koordinaatioryhmän joulukuussa 2011 tekemään riskienarviointiin sekä virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen raportoimiin merkittävimpiin riskeihin.

Riskienhallinnan kehittäminen

Vuoden 2011 aikana virastot, liikelaitokset ja tytäryhteisöt ovat edelleen kehittäneet toimintaprosessejaan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan menettelytapojaan.

Vuonna 2011 uudistettiin kaupunkitasoisia ohjeita. Kaupungin taloussäännössä on nyt kattavasti määritelty riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät vastuutahot. Uudistettu riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohje korostaa riskienhallinnan kokonaisvaltaisuutta huomioimalla strategiset, taloudelliset sekä operatiiviset riskit kaikilla organisaatiotasolla sekä eri toiminnoissa, prosesseissa ja ulkoistetuissa palveluissa. Ohje otettiin käyttöön vuoden 2011 loppupuolella. Vuonna 2012 jatketaan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeen mukaisten menettelytapojen koulutusta.

HAVAINTOJA VIRASTOJEN JA LIKELAITOSTEN SELONTEOISTA

KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

Hallintokeskus

Hallintokeskuksen riskienhallintasuunnitelma on hyväksytty vuonna 2008. Suunnitelmakokonaisuuteen kuuluvat virastotasoinen suunnitelman lisäksi hallinto-osaston, kansainvälisen toiminnan, oikeuspalveluiden, rooteleiden, sekä viestinnän riskienhallintasuunnitelmat. Sisäinen tarkastus on arvioinut tiettyjä viraston prosesseja.

Sähköinen asianhallintajärjestelmä Ahjon käyttöönotto on muuttanut ja muuttaa edelleen työprosesseja.

Hallintokeskus on arvioinut merkittävintä riskiään, sähköisen asianhallintajärjestelmän Ahjon käyttöönottoa. Järjestelmän toimintahäiriöille ja käytön estymiselle on määritelty vaihtoehtoiset toimintatavat muun muassa kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä johtajiston kokouksiin. Myös paperinen esityslistajärjestelmä on käytössä sovitulla ennakkoarvioituksella.

Helsingin Energia

Liikelaitoksen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty viemällä riskienhallinta-ajattelu osaksi kaikkea toimintaa. Riskienhallinnassa tunnistetaan eri riskimuodot ja ylläpidetään dokumentoidut toimintaohjeet. Olennaista on, että liiketoiminnalliset riskit hallitaan ja niihin liittyvät kontrollitoiminnot ovat kunnossa.

Sähkömarkkinoiden vaihtelut ovat voimakkaita ja ennustettavuuden arvioidaan heikentyvän. Kilpailu loppuasiakasmarkkinoilla kiristyy. Sähköpörssihintojen vaihtelu aiheuttaa liiketoimintariskejä tukku- ja loppuasiakasmyyntissä sekä sähköhankinnassa. Helsingin Energia varautuu riskeihin suojaamalla hankintaa ja myyntiä johdannaisilla.

Polttoaineiden hintakehityksestä ja päästökau-pasta aiheutuu tuotantokustannusten kohoamiseen liittyvä kannattavuusriski. Myös polttoaineiden saatavuus on epävarmuustekijä. Voimalaitoskiinteistöt on vakuutettu kaupungin vakuutusrahastossa ja voimalaitosten tuotanto on vakuutettu keskeytysvakuutuksella.

Helsingin Satama

Toimintojen menettely- ja toimintatavat on kuvattu Helsingin Sataman toimintajärjestelmässä, joka on sertifioitu vastaamaan ISO 9001, ISO 14001 ja OHSAS 18001 järjestelmää. Sisäisillä auditoinneilla arvioidaan vuosittain toiminnan laadukkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Ulkoisen arvioija DNV arvioi vuosittain toimintajärjestelmän ja sisäisten auditointien toimivuutta.

Arvioinnin perusteella Helsingin Sataman riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on vähintäänkin tyydyttävä. Helsingin Satama on määritellyt ja dokumentoinut merkittävimmät strategiset, operatiiviset sekä henkilöstöön ja omaisuuteen liittyvät riskit. Helsingin Satama läpikäy vuonna 2012 kaikki riskilajit pyrkien tunnistamaan erityiset riskikohteet, joita on tutkittava erillisillä riskikartoituksilla.

Taloushallintopalvelu

Taloushallintopalvelun johtoryhmä käsittelee säännöllisesti merkittävimpiä riskejä. Riskienhallintasuunnitelma ja siihen liittyvä riskikartoitus päivitetään vuosittain johdon riskipäivässä (viimeksi 3.10.2011).

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa on kehitetty vuoden 2011 aikana muun muassa päivittämällä riskienhallintasuunnitelma ja sisäisen valvonnan ohjeet sekä laatimalla tietoturvasuunnitelma.

Tehdyn arvioinnin perusteella sisäisen valvonnan tila on melko hyvä. Merkittävin kehittämisalue on tietoturvasuunnitelman toimeenpano. Vuoden 2012 tavoitteeksi on asetettu muun muassa henkilöstön tietoturvaosaamisen kartoitus ja tietoturvakoulutuksen järjestäminen.

Puutteina on havaittu valmissuunnitelman ja asiakaspalauttejärjestelmän puuttuminen. Nämä pyritään toteuttamaan vuoden 2012 aikana. Haasteiksi ovat nousseet myös organisaation toimintaprosessien selkeys ja tehokkuus uuden laskentajärjestelmän käyttöönoton myötä. Toimenpiteeksi on sovittu prosessivirheiden koostaminen ja niiden läpikäyminen yhdessä asiakkaiden kanssa.

Taloushallintopalvelun johtoryhmä on vuonna 2011 arvioinut merkittävimmiksi riskeiksi muun muassa tietoturvallisuutta ja tietoliikennettä uhkaavat riskit sekä toimintamalleihin sitoutumiseen, osaamiseen ja työkykyyn liittyvät haasteet. Merkittävimpien riskien hallitsemiseksi on määritelty kehittämistoimenpiteet.

Talous- ja suunnittelukeskus

Viraston riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selonteko perustuu osastojen tekemiin arviointeihin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilasta. Arvioiden perusteella viraston riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä. Merkittäviä puutteita ei ole havaittu vuonna 2011.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa on kehitetty vuoden 2011 aikana tunnistamalla ja kuvaamalla keskeisiä toimintaprosesseja, luomalla mittareita, arvioimalla riskejä ja suunnittelemalla niiden hallintatoimenpiteitä sekä parantamalla johtamis- ja seurantamenettelyjä. Avainhenkilöriskeihin on reagoitu kehittämällä varahenkilöjärjestelmää.

Vuoden 2012 aikana jatketaan toimintaprosessi- ja prosessimittareiden kehittämistä.

Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

- kaupungin talouden tasapainoa uhkaavat toimintamenojen kasvu, julkinen rahoitusvaje ja lainoitustarpeen kasvu
- yleisen taloudellisen tilanteen vaikutukset erityisesti investointihankkeiden ja erään-tyvien ottolainojen rahoitusmahdollisuuksiin
- kustannusten hallinta investointiohjelman toteuttamisessa ja suurissa kaupunkiyhteisissä tietojärjestelmähankkeissa
- henkilöresurssit suhteessa kasvaviin osaamisvaatimukseen ja riippuvuus kriittis-

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖTOIMI

Hankintakeskus

Hankintakeskuksella on omaan toimintaansa liittyvät riskienhallintasuunnitelma ja valmiussuunnitelma. Hankintoihin liittyviä riskejä hallitaan muun muassa käsittelemällä jokainen yhteishankintakilpailutus tavoitteineen ja riskeineen

ten osaamisalueiden avainhenkilöistä sekä eläköitymisen vaikutukset osaamiseen ja toiminnan sujuvuuteen

- tietojärjestelmähäiriöt ja poikkeustilanteet ulkopuolisten palvelutoimittajien tuottamien kaupunkiyhteisten tietotekniikka-palvelujen toimivuudessa
- tietoturvallisuutta, tietoliikennettä ja toiminnan jatkuvuutta uhkaavat riskit.

Tarkastusvirasto

Arvioinnin perusteella tarkastusviraston riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä. Kulu- lüneella tilikaudella ei ole havaittu merkittäviä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan epäkohtia.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa on kehitetty vuoden 2011 aikana tukipalvelutehtävien ja -prosessien osalta. Vuoden 2011 aikana on valmistauduttu kaupungin uuden laskentajärjestelmän käyttöönottoon. Taloussuunnitelmakauteen 2012–2014 ajoittuvissa kehittämishankkeissa on monipuolisesti huomioitu viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edistäminen. Toimintavuoden 2012–2013 aikana päivitetään viraston riskienhallintasuunnitelma.

Tarkastusviraston arvion mukaan viraston merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat toimintaympäristön muutokset, tiukkeneva talous ja resurssointi sekä henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja kasvattaminen sekä työssä jaksaminen. Johtoryhmäarvion mukaan tehtävämuu- toksiin ja pitempiin poissaoloihin varautumisessa on menneen vuoden aikana onnistuttu hyvin.

Informaatioteknologian uudistamishankkeista Ahjo otettiin käyttöön myös tarkastusvälineenä ja uuden laskentajärjestelmän käyttöönottoon ja sen hyödyntämiseen tarkastuksessa varauduttiin merkittävällä koulutuspanostuksella.

johtoryhmässä. Hankintalaki määrittää ja ohjaa varsin tarkasti hankintaprosesseja, samoin kuin kaupungin ohjeistus hankinnoista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa arvioidaan tarpeen mukaan toiminnan seuranta-, suunnittelu- ja kehittämispalaverieissa, johtoryhmässä ja yhteistyöneuvotteluissa taloushallintopalvelukeskuksen kanssa. Näiden yhteydessä ei ole tullut esiin sellaisia sisäiseen valvontaan tai riskien hallintaan liittyviä asioita, jotka vaatisivat erityisiä toimenpiteitä, joten viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan katsotaan olevan hyvä.

Yleisesti ottaen hankintakeskuksen toimintaan ei kaupungin toimivuuden kannalta liity erityisen merkittäviä riskejä.

Helsingin tukkutori

Tukkutorin riskienhallinta ja sisäinen valvonta on järjestetty viraston organisaation kokoon ja toimintaan nähden sopivaksi. Pääpaino on taloudellisten riskien minimoimisessa. Tukkutorin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutusta arvioidaan johtoryhmässä. Kunkin kolmen yksikön päälliköt vastaavat pääsääntöisesti oman yksikkönsä toiminnan riskeistä ja kokonaisuudesta vastaa toimitusjohtaja.

Arvioinnin perusteella Helsingin Tukkutorin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila heikentyi selvästi vuonna 2011, jolloin Tukkutorin organisaatioon yhdistettiin Kauppahalli- ja toripalvelun yksikkö. Syynä tähän on muutoksen laajuus ja nopeus ja erityisesti se, että koko vuoden toimintaa on integroitu vajaalla henkilöstöllä ja työtaakka organisaatiossa on kasvanut selvästi. Muutoksen lisäksi työkuormitusta ovat lisänneet kaupungin yhteiset Ahjo- ja Laske -hankkeet. Riskinä on ollut liian suuren työtaakan aiheuttamat uupumukset ja puute sijaistavasta henkilökunnasta, jolloin toiminnan jatkaminen olisi ollut vaikeaa. Onneksi nämä riskit eivät toteutuneet ja haitanneet toimintaa kuin vähäisessä määrin viivästyttämällä laskutusta.

Tilanne on helpottunut jonkin verran vuoden loppua kohden ja asioita on pystytty järjestämään toimiviksi alkuvuoteen verrattuna. Kuitenkin muutoksesta huolimatta riskienhallinta on oman arviomme mukaan toiminut tyydyttävästi. Suurin ongelma on ollut palvelukassojen hoito, johon tukkutorilaisilla ja Tilakeskukselta siirtyneillä työntekijöillä ei ollut toimintamallia.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana ohjeistamalla palve-

lukassojen käyttöä ja valvontaa. Vuoden aikana on myös saatu palkattua lisää henkilökuntaa hoitamaan riskienhallinnan kannalta välttämätöntä asiakaspalvelua ja kassatoimintoja.

Tukkutori muutti loppuvuodesta uusiin tiloihin ja tässä yhteydessä huomioitiin erityisesti asiakas- ja kassanhoitopalveluihin liittyviä riskejä. Tunnistettu riski ovat asiakkaat, jotka saattavat kiihtyneessä mielentilassa uhkailla työntekijöitä. Uudessa toimistossa ei asioida kahden kesken suljetuissa tiloissa.

Vuoden aikana päivitettiin myös uuden yksikön hankintavaltuuksia.

Tukkutorin arvion mukaan merkittävimpiä riskejä (strategiset, taloudelliset ja operatiiviset) ja epävarmuustekijöitä ovat edelleen kassatoimintoihin liittyvät tekijät, joiden kehittäminen jatkuu vuoden 2012 aikana. Tavoitteena on siirtää osa käteisen rahan liikenteestä sähköiseen varaus- ja maksutoimintoon.

Tukkutorin merkittävin toiminnallinen riski on teknisesti vanhentunut pakastamo, jonka häiriöt ovat riski lähiympäristön asukkaille ja tukkutori-alueen toimijoille. Tukkutori on valmistellut jo vuosia uuden pakastamon rakentamishanketta ja kuluneen vuoden aikana valmistuivat rakennuspiirustukset ja kannattavuuslaskelmat, jotka teknisen palvelun lautakunta hyväksyi. Hankkeessa päästään kilpailutusvaiheeseen ja rakennuttamiseen sen jälkeen, kun kaupunginhallitus on hyväksynyt hankkeen jatkon.

Henkilökuntaa on koulutettu ensiapukoulutuksin ja lisäksi kaksi henkilöä on osallistunut vaarallisten aineiden käsittelyn kurssille. Viimeksi mainitut riskit liittyvät alueen infrastruktuurin toimivuuteen kuten sähkönjakelun keskeytymättömyyteen tai vastaaviin poikkeustilanteisiin ammoniakkilaitoksessa. Vuoden 2011 aikana päivitettiin poistumistie- ja turvapiirustuksia. Pakastamolaitokseen on suunnitelmassa tehdä pelastussuunnitelma.

HKL

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuutta on arvioitu kaupungin sisäisen tarkastuksen ja ulkopuolisten tilintarkastajien tarkastuksien yhteydessä.

Arvioinnin perusteella liikennelaitoksen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on kohtuullisella tasolla. Tarkastuksissa havaitut puutteet on pyritty korjaamaan.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana päivittämällä riskejä ja uusia tunnistettuja uhkatekijöitä. Tarkemman tarkastelun kohteeksi valittiin 30 % riskikuvauksista. Vuoden 2012 aikana kehitetään riskienhallintaa tuomalla se kiinteämmäksi osaksi toiminnan suunnittelua.

Liikennelaitoksen arvion mukaan merkittävimpiä riskejä (strategiset, taloudelliset ja operatiiviset) ja epävarmuustekijöitä ovat suurten investointihankkeiden eteneminen aikataulussa ja niiden yhteensovittaminen keskenään sekä hankkeisiin liittyvät taloudelliset riskit.

Palmia

Liikelaitoksen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty merkittävästi vuonna 2011. Toiminta on organisoitu uudestaan ja vastuutettu suoraan toimitusjohtajan alaisuuteen. Organisaatiomuutoksen myötä liikelaitokseen riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan on lisätty myös henkilöresursseja. Tämän lisäksi liikelaitoksessa on laadittu riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Ohjeiden myötä liikelaitoksen riskienhallinta painottaa toiminnassaan pitkän tähtäimen suunnitelmallisuutta ja vaikutavuutta.

Vuonna 2011 Palmian sisäistä valvontaa toteutettiin ennalta määriteltyjen suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2011 tarkastussuunnitelma keskittyi erityisesti Palmian sisäisten ohjeiden noudattamisen valvontaan ja tulonmuodostuksen valvontaan. Kaikki suunnitelman mukaiset valvontatoimenpiteet toteutettiin vuonna 2011. Riskienhallinnan osalta liikelaitoksen yksiköt päivittivät tarpeellisilta osin riskienhallintasuunnitelmiaan.

Vuonna 2012 Palmian riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa tullaan edelleen kehittämään. Vuoden 2012 ensimmäisen neljänneksen aikana tullaan toteuttamaan koko Palmian kattava riskikartoitus.

Helsingin kaupungin Palmia-liikelaitoksen merkittävin riski on toiminnan oikeudelliseen muo-

toon mahdollisesti liittyvät nopeat muutokset ja sen aiheuttamat seuraukset toimintaedellytyksissä. Kuntalain uudistaminen ja kilpailulainsäädäntö vaikuttavat Palmian hallintomalliin ja liikelaitoksen uusasiakashankintaan.

Palmia on mukana kaupungin yhteisessä taloushallinnon Laske-järjestelmähankkeessa. Laske-järjestelmän käyttöönottoon liittyy haasteita, jotka osaltaan vaikuttavat myös Palmian laskutuksen ja kirjanpidon toimintaan.

Palmian ruokatuotantoon ja sen häiriöttömään jatkumiseen liittyy merkittäviä riskejä johtuen siitä, että tuotantolaitos ja ravintokeskukset ovat teknis-taloudellisen elinkaarensa loppuvaiheessa. Näitä riskejä hallitaan priorisoimalla ja toteuttamalla välttämättömiä korjausinvestointeja.

Pelastuslaitos

Riskienhallinta on osa johtamista päivittäistyössä, vastuita, velvollisuuksia ja seuranta. Vuosittaista sisäisen valvonnan selontekoa koordinoi turvallisuuspäällikkö. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämistä ja toimivuutta on arvioitu käyttämällä kaupungin riskienhallinnan koordinaatioryhmän laatimaa sisäisen valvonnan taulukkoa. Riskienhallinnan arviointi suoritettiin kesän ja loppuvuoden 2011 aikana. Arviointiin osallistuivat johtoryhmä ja yksikönpäälliköt. Tarkastelussa käytiin läpi edellisvuoden tavoitteet ja verrattiin toteutuneita ja toteutumattomia tavoitteita vuoden 2010 arviointiin nähden. Tulos oli melko yhteneväinen riskienarvioinnissa läpi organisaation. Mitään erityisen vakavaa yksittäistä riskiä ei arvioista noussut esille.

Arvioinnin perusteella pelastuslaitoksen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa voidaan pitää kohtuullisen hyvänä sisäisen valvonnan ja seurannan resursoinnin puutteista huolimatta.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa on kehitetty vuoden 2011 aikana panostamalla laitostasolla toimintojen tehostamista ja seurantaan, lisäämällä yksilötason vastuunottamista tavoitteista, kehittämällä tietoturvatietoutta ja päivittämällä puutteellisia, keskeisiä strategiasuunnitelmia. Sisäistä viestintää on lisätty yleisesti yksiköiden sisällä.

Strategiset ja taloudelliset riskit

Yhteisten tietojärjestelmien uudistaminen ja yhteensovittaminen on koettu kaupunkitasoiseksi riskiksi, johon varautuminen on ollut haasteellista. Yhteistyö ja ennalta ehkäisevät toimet ovat vähentäneet riskin suuruutta.

Kaupungin kireä taloustilanne supistaa laitoksen määrärahoja, millä on vaikutusta resurssien riittävyyteen sekä kaluston ikääntymiseen. Tämä vaikuttaa negatiivisesti hoidon ja pelastustyön aloittamisnopeuteen. Laitoksen toiminnassa ja hankinnoissa huomioidaan henkilöstön ikääntymiseen liittyvät riskit.

Osallistamalla paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelu-yhteistyöhön, pelastuslaitos on osaltaan vähentänyt vakavan onnettomuuden riskejä kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa tai omistamissa tiloissa.

Operatiiviset riskit

Palomiesten ikääntyminen ja työssä jaksaminen on keskeinen toiminnallinen riski. Lisääntyneet tehtävämäärät ja väkivaltilanteet vaikuttavat erityisesti työhyvinvointiin. Riskejä pyritään hallitsemaan mm. ikääntyvän operatiivisen henkilöstön toimenpideohjelmalla sekä ennaltaehkäisevillä toimilla ja osaamisen kehittämisellä.

Avainhenkilöiden rekrytointiprosessien viivästyminen lisää epävarmuustekijöitä toiminnan kehittämisessä.

Vahinkoriskit

Suuret öljyonnettomuudet, poikkeukselliset sääolot, kuten myrskyt ja tulvat sekä kemikaalionnettomuudet, saattavat aiheuttaa ympäristövahinkoriskejä mikäli varautuminen ja resursointi eivät ole riittävällä tasolla. Tilannekuvan, yhteistoimintaharjoitusten ja koulutuksen ylläpitämisellä vähennetään riskin suuruutta. Hätäkeskuksen ja pelastustoimen yhteistyötä on lisätty.

Rakennusvirasto

Rakennusviraston talouden ja toiminnan riskejä hallitaan useilla eri menetelmillä.

Budjettiraamien noudattaminen ja määrärahan käyttö: osavuosisraportit ja talousarvioennusteet laaditaan neljä kertaa vuodessa.

Jatkuva toiminnan tehokkuuden ja tuloksellisuuden seuranta: SAP- ja BI- järjestelmien tuottamat raportit sekä sähköinen laskujen hallinta.

Tietohallintoon liittyvät riskit: vuonna 2007 erilliselvitys, jonka pohjalta suunnitelma vuosiksi 2008–2010 tietoturvan parantamiseksi. Vuonna 2008 aloitettu toteutus jatkuu.

Hankintariskejä on vähennetty laatujärjestelmiä kehittämällä ja panostamalla asiakirjojen valmisteluun hankintaprosessin aikana. Lisäksi hankintalakimiehet tarkastavat sopimusasiakirjojen oikeellisuuden.

Työsuojelullisia riskejä vähennetään vakiintunein työsuojelutoimenpitein, työsuojeluorganisaation avulla sekä henkilöstön jatkuvalla koulutuksella.

Ympäristöriskien vähentämiseksi on rakennusvirastossa laadittu lautakunnan hyväksymä ympäristöohjelma vuosille 2009–2012. Ympäristöohjelmassa määritellään viraston toimialan tärkeimmät ympäristötavoitteet lähivuosille. Ohjelma sisältää muun muassa seuraavia pääteemoja:

- ilmastomuutoksen hillintä ja ilmastomuutokseen varautuminen
- ilmansuojelu ja katupöly
- luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- tulvat, pienvedet ja Itämeri
- meluntorjunta
- ekologisesti kestävä rakentaminen ja energiansäästö
- roskaantumisen ja jätteen synnyn ehkäisy sekä jätteen hyötykäyttö
- ympäristöjohtamisen parantaminen.

Vuonna 2012 tullaan laatimaan seuraavalle nelivuotiskaudelle uusi ympäristöohjelma, joka tukee kaupungin strategiaohjelman ympäristötavoitteita ja kaupungin ympäristöpolitiikkaa, sekä ympäristösuojelun sektorikohtaisia ohjelmia. Lisäksi ympäristöasioiden hallintaan on varattu henkilöresursseina viraston ympäristöasiantuntija, osastojen ympäristövastaavat ja ekotukihenkilöt.

Avainhenkilöiden yllättävään poistumiseen varaudutaan varahenkilöjärjestelyin. Suurten ikäluokkien poistumisen aiheuttama henkilöresurssi- ja osaamisvajetta otetaan hallintaan laatimalla henkilöstöstrategia ja siihen liittyvät

osastotason henkilöstösuunnitelmat sekä otamalla mahdollisimman paljon poistuvan henkilöstön ”hiljaista” tietoa talteen.

Arvioinnin perusteella viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on kohtuullisen hyvä.

Merkittävä osa rakennusviraston riskeistä liittyy viraston hallinnoimiin yleisiin alueisiin ja niiden rakenteisiin. Näihin liittyvät riskit on pääosin tunnistettu ja hallinnassa.

Yleisten alueiden rakenteiden kunto on edelleen heikentynyt. Kunnossapitoon käytettävissä oleva rahamäärä ei riitä olemassa olevien rakenteiden kunnan ylläpitoon. Riski odottamattomista ja ennakkoimattomista vahingoista kasvaa. Lisäksi ilmastonmuutos lisää poikkeaviin sääolosuhteisiin (tulva, lumi, myrsky, kuivuus) liittyviä riskejä.

Vuonna 2011 toimintajärjestelmän prosessien auditoinneissa painotettiin riskienhallinnan näkökulmaa.

Stara

Tuotantoprosessien jatkuvuuden varmistamiseksi Staralla toimivat riskienhallintaryhmä ja valmiussuunnitteluryhmä. Ryhmien tarkoituksena on tuottaa arvioitujen riskien tilannekuvan mukaista informaatiota viraston ja tuotanto-organisaatioiden johdolle, päivittää tarvittaessa Staran riskienhallintasuunnitelma ja valmiussuunnitelma, organisoida ja kouluttaa riskienhallinta- ja valmiusasioihin osallistuvaa henkilöstöä sekä ylläpitää yhteyttä kaupungin muihin hallintokuntiin riskienhallintaa ja valmiutta koskevissa asioissa

Tarkastuksissa esille tulleita asioita on käsitelty tuloskokouksissa ja vastuuhenkilöiden kanssa. Tarkastusten pohjalta seuranta on edelleen kehitetty ja mainitut asiat korjattu joko välittömästi tai tehty suunnitelmat niiden korjaamiseksi ja tarkennettu sisäistä ohjeistusta. Esimerkiksi muistiotositteiden hyväksyjistä on tehty päätös ja pienhankinnoissa on selvitetty tilanteet, joissa on käytetty muita kuin sopimustoimittajia sekä ohjeistettu sopimustoimittajien käytössä. Järjestelmätestausten dokumentointia on kehitetty ja käyttöoikeusrooleja on suunniteltu muuttavan selkeämmiksi.

Harmaiden markkinoiden toimintaa torjutaan kaupungin hankintaohjeistusten ja tilaajavastuulain mukaisesti sekä kehittämällä henkilöstön

osaamista ja tekemällä yhteistyötä viranomaisien kanssa.

Vuonna 2011 kehitettiin muun muassa työmaiden ja alihankinnan valvontaa. Päiväkoti Rööperin työmaa toimi pilottikohteena, kun Stara otti käyttöön sähköisen kulunvalvontajärjestelmän. Sisäänkäynnillä kulkuportti rekisteröi kulkijat. Näin varmistetaan, että työmailla liikkuu vain turvallista ja verovelvoitteensa hoitanutta väkeä.

Staran toiminnan merkittävimmiksi riskeiksi on arvioitu kilpailukykyyn, henkilöstön voimavaroihin ja yhteisiin menettelytapoihin liittyvät riskit. Riskeiksi on todettu myös:

- henkilöstön sitouttaminen strategiaan epäonnistuu
- vakavat tapaturmat ja työkykyongelmat,
- pätevää henkilöstöä ei saada eläköityvien tilalle
- avainhenkilöt väsyvät
- sisäinen markkinointi pettää
- osastot/yksiköt/yksittäiset henkilöt alkavat osaoptimoida niin, että yhteinen etu kärsii
- kilpailukykyimme osoittaminen ja viestiminen kangertelee
- asiakkaiden tilausmäärärahat supistuvat oleellisesti
- töiden kilpailuttaminen yksityiselle sektorille ilman että Staran todellista tehokkuutta kyseisessä asiassa on analysoitu ja mitattu
- moni tuotantoyksikkö yhden tilaajan varassa
- pienentyvä hankekoko
- poikkeukselliset sääolot
- kaavamuutosten aiheuttamat tukikohtien siirrot.

Staralla toimii valmiussuunnitteluryhmä, jonka tehtävänä on koordinoita ja ohjeistaa Staran vakaviin häiriöihin ja valmiuslain tarkoittamiin poikkeusoloihin valmiussuunnittelulla. Staran valmiussuunnittelu ryhmään kuuluva valmiussuunnittelija on osallistunut vuonna 2011 pelastuspalvelun neuvottelukunnan suunnittelu- ja koulutusjaoksen työryhmään, joka tuotti Helsingin kaupungin pelastuspalvelun neuvottelukunnalle häiriö- ja uhkamatriisin kaupunkitasoisiksi uhkuviksi ja viranomaisyhteistyön toimintamatriisiksi.

Valmiussuunnittelu ryhmä on osallistunut kaupunkitasoisiin pelastuspalvelun neuvottelukunnan suunnittelu- ja koulutusjaksojen järjestämiin tai koordinoimiin koulutuksiin ja seminaareihin vuonna 2011.

Ympäristökeskus

Viraston riskienhallinta ja sisäinen valvonta on määritelty vuoden 2005 valmistuneessa riskienhallintaohjelmassa, joka päivitetään vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Viraston riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohje uusitaan vuoden 2012 aikana vastaamaan kaupunkikonsernin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteita.

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Sosiaalivirasto

Sosiaalivirastossa toimii riskienhallinnan kehittämistyöryhmä, jonka vetäjänä toimii hallinto- ja kehittämisjohtaja. Työryhmän jäseninä toimivat vastuualueiden ja henkilöstön edustajat sekä tietohallinnon, työsuojelun ja taloushallinnon edustajat sekä turvallisuuspäällikkö.

Sosiaaliviraston riskienhallinnan kehittämistyöryhmä on arvioinut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämistä ja toimivuutta. Arvioinnin perusteella sosiaaliviraston riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on tyydyttävä.

Vuoden 2011 aikana riskienhallinnan kehittämistyöryhmän keskeisenä tehtävänä on ollut tukea sekä kaupunkitasoisen että sosiaaliviraston riskienhallintaohjeen valmistelua sekä koota, arvioida ja välittää riskienhallintaan, riskiennusteisiin ja vuosittaisiin selontekoihin liittyviä tietoja.

Kehittämistyöryhmä on vuoden 2011 aikana valmistellut sosiaalivirastolle riskienhallintaohjeen, joka täsmentää ja täydentää kaupunkitason riskienhallintaohjetta sosiaalivirastossa toteutettavien menettelyjen osalta.

Sisäisen valvonnan osalta vuonna 2011 on luotu prosessi tarkastusraporttien käsittelyä, niiden edellyttäminen toimien koordinoimista ja seuranta varten. Prosessi on yhtenäistännyt ja selkeyttänyt toimintatapoja. Tilintarkastajien ja sisäisen tarkastuksen konsultointia ja tarkastus-

Arvioinnin perusteella ympäristökeskuksen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä.

Ympäristökeskuksen arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat erilaiset tietoriskit. Tietojärjestelmien kehittäminen parantaa asioiden hallintaa ja palvelinten ulkoistaminen on poistanut tietovaraston säilyttämiseen liittyviä riskitekijöitä. Atk-järjestelmien käyttäjätietojen hallinta on keskitetty viraston tietohallinnan vastuualueelle. Käyttäjätietojen hallinnassa otettiin vuoden 2011 lopussa käyttöön toimintatapa, missä uusien käyttäjätunusten avauspyynnöt toimitetaan aina esimiehen sähköpostin kautta.

raporttien hyödyntämistä on lisätty. Yhteistyössä sisäisen tarkastuksen kanssa on mm. riskiperusteisesti arvioitu tarkastusten kohdennuksia vuodelle 2012.

Sosiaalivirasto tunnistaa keskeisiksi riskeiksi ja epävarmuustekijöiksi talouden taantumien vaikutukset, budjettitasapainon ja henkilöstöön liittyvät haasteet.

Vuoden 2011 aikana tapahtunut talouden hiipuminen vaikuttaa sosiaaliviraston toimintaan, mutta vaikutuksen voimakkuus on vielä epäselvä. Toimeentulotuen kuukausittainen asiakasmäärä on kääntynyt lievään kasvuun. Menojen lasku on pysähtynyt. Talouden kehitystä on kuitenkin vaikea ennakoita. Väestöennusteisiin liittyvä epävarmuus vaikeuttaa päivähoidon menojen arviointia.

Budjettitasapainoa tukevat kustannustehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen, talouden ohjauksen parantaminen, prosessien toimivuuden varmistaminen, resurssien oikea kohdentaminen, tehokkuutta ja tuottavuutta parantavien innovaatioiden edistäminen, sekä henkilöstöresurssien tarpeen ennakoiminen ja siihen vaikuttaminen.

Sosiaaliviraston talous on tasapainossa. Haasteena on toisaalta säilyttää talouden tasapaino myös jatkossa ja toisaalta tuottavuushankkeen myötä saada suunnattua resursseja viraston

strategioiden mukaisesti kallista sijaishuoltoa korvaaviin asiakkaan tarpeen mukaisiin avopalveluihin.

Henkilöstön ikärakenteen muutokseen, eläköitymiseen, osaavan henkilöstön saatavuuteen ja henkilöstön vaihtuvuuteen liittyy haasteita jotka edellyttävät henkilöstön työmotivaation, uusiutumishalukkuuden ja osaamisen tukemista sekä resurssien oikeasta kohdentumisesta huolehtimista. Henkilöstöhankintaa on tehostettu erityisesti työvoimapula-aloilla. Henkilöstön osaamisen kehittämiseksi on laadittu vuosittain päivitettävä suunnitelma (OSKE), jonka taustalla on pitkänajan henkilöstösuunnitelma.

Sosiaaliviraston päivittäisen toiminnan jatkuvuuden turvaamisessa tunnistetaan keskeisiksi riskeiksi sähkö- ja tietoliikennehäiriöt, joiden hallintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Työsuojelun osalta keskeisiä riskejä ovat olleet kiinteistöjen huollon ja korjausten vastuukysymykset sekä esimiesten kokonaisturvallisuustietouden lisääminen. Kaikilla sosiaaliviraston työpaikoilla on käytössä työsuojelupakki, joka sisältää olennaiset työturvallisuuden osa-alueet (työtapaturmat, vaarojen arvioinnit ja erilaiset turvallisuuspoikkeamat). Haasteena on saada työsuojelupakki toimimaan myös linjajohdolle työturvallisuuden seurannan välineenä.

Turvallisuuden osalta keskeiseksi riskiksi tunnistetaan erityisryhmien asumisturvallisuuteen (paloturvallisuus) liittyvät riskit. Vuonna 2011 sosiaalivirasto on toteuttanut yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa palo- ja henkilöturvallisuusosaamisen koulutusta esimiehille jotka vastaavat erityisryhmien (vanhusten, vammaisten, mielenterveyskuntoutujien, lasten, päihdeongelmaisten sekä asunnottomien) asumisen järjestelyistä. Sosiaaliviraston paloturvallisuusohjeen laadinta on aloitettu vuonna 2011 ja sen on määrä valmistua kevään 2012 aikana.

Vuonna 2012 valmistettava sosiaali- ja terveystoimen hallinnollinen yhdistäminen on otettava keskeisesti huomioon riskienhallinnan kehittämistavoitteita asetettaessa. Vuoden 2012 aikana

tulee sovittaa yhteen sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen riskienhallinnan toimintatapoja. Virastojen yhdistämisprosessin tukena sosiaalivirasto pyrkii päivittämään kokonaiskuvaavaa ajankohtaisista riskeistä, niiden priorisoinnista ja hallintakeinoista.

Terveyskeskus

Terveyskeskuksessa on vuoden 2011 aikana jatkettu systemaattista strategisten riskien arviointiprosessia, jossa tavoitteena on ollut vertailla erityyppisten strategisten riskien keskinäistä painoarvoa organisaation strategisten tavoitteiden ja toiminnan suhteen.

Terveyskeskus on arvioinut toimintansa laajuuteen ja rakenteeseen nähden kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja.

Arvioinnin esille tuomia merkittävimpiä ns. riskiklustereita ovat henkilöstöön, tietoliikenteeseen, talouteen, toiminnan jatkuvuuteen sekä tiloihin liittyvät riskit. Terveyskeskuksen toimitusjohtaja on nimennyt osastopäällikkövetoiset työryhmät viidelle tärkeimmäksi määritellyille riskikokonaisuudelle. Työryhmien tehtävänä on ollut tarkastella riskikokonaisuuden luonnetta, arvioida sen vaikutuksia ja kustannuksia sekä esittää toimenpiteitä riskin hallitsemiseksi. Kullekin viidelle strategiselle riskikokonaisuudelle nimetyt vastuhenkilöt ja asiantuntijat ovat seuranneet riskien hallintatoimenpiteiden toteutumista vuoden 2011 aikana.

Terveyskeskus on vuoden 2011 aikana myös osallistunut asiantuntijapanoksellaan kaupungin riskienhallinnan koordinaatiotyöryhmän työskentelyyn, riskienhallinnan ohjeistuksen laadintaan sekä Helsingin kaupungin riskienhallinnan ajankohtaispäivän toteutukseen.

Edellä mainitun arviointi- ja raportointiprosessin perusteilla terveyskeskuksen johdolla on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta olemassa varsin selkeä kuva merkittävimmistä tunnistetuista strategisista uhkakuvista.

SIVISTYS- JA HENKILÖSTÖTOIMI

Henkilöstökeskus

Henkilöstökeskuksen riskienhallintasuunnitelmassa on yksityiskohtaisesti henkilöstökeskuksen riskeihin. Suunnitelma on päivitetty 2011 syksyllä ja se hyväksytään keväällä 2012.

Virasto on arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toimivuutta. Viraston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana. Edelleen on korostettu talouden seurantaa. Hankintaohjelma on päivitetty vuoden 2011–2012 vaihteessa.

Uuden HR-tietojärjestelmän kehittämistyö on jatkunut koko 2011 vuoden ajan. Tällöin lähes kaikki HR-prosessit kuvattiin vuoden 2015 tavoitetilanteeseen uuden tietojärjestelmän edellyttämien muutoksin.

Vuonna 2010 otettiin käyttöön tuloskorttisolvelus. Tulokortit ulotettiin osasto- ja tiimitasolle asti vuoden 2011 aikana.

Henkilöstökeskus on vuoden 2008 lopulla arvioinut itsearvioinnissaan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Em. suunnitelman mukaisiin toimiin on ryhdytty ja vuoden 2012 aikana on tarkoitus arvioida, missä tilassa ollaan suunnitelmaan nähden. Riskienhallintasuunnitelma hyväksytään vuoden 2012 keväällä.

Merkittävimmät riskit ovat henkilöstön osaaminen ja henkilöstön vaihtuvuus, kuten asiantuntijaorganisaatiossa yleensäkin. Yhtenäisen HR-toiminnan toteutumiseen katsotaan liittyvän riskejä. Uusi HR-järjestelmä edesauttaa yhtenäisen HR-toiminnan toteutumisessa.

Korkeasaaren eläintarha

Korkeasaaren eläintarhan on vuoden 2011 aikana päivittänyt riskienhallintasuunnitelmansa (turvallisuusasiakirja) ja se astuu voimaan maaliskuussa 2012. Suunnitelmassa riskit on määriteltävä 11 eri osa-alueena. Riskienhallintasuunnitelma läpikäydään vuosittain pelastuslaitoksen kanssa. Korkeasaaren eläintarha tulee perustamaan vuonna 2012 turvallisuuspäällikön toimen.

Kävijämäärän kehitykseen vaikuttaa Korkeasaaren osalta ennen muuta säätila. Eläintarhan kannalta sujuvan joukkoliikenteen toimivuus Mustikkamaan lipunmyyntiin asti on avainasemassa käyttötalouden vakaalle kehitykselle.

Korkeasaari on käynyt tuloksellisesti neuvottelut HSL:n kanssa bussiliikenteen vuorovälien kasvattamisesta. Kalasataman uudistetun metroaseman suunnittelussa ja Kalasataman keskuksen kaavoitustyössä on esillä Korkeasaaren liikenteen siirtyminen Kalasatamaan ja ohjaus Isoisän sillan kautta Korkeasaareen vuodesta 2014 alkaen.

Käyttötalouden sidottujen menojen osalta Korkeasaarenuotuinen alijäämä on noin miljoona euroa, jonka kattaminen nettobudjetoidun viraston ylitulolla heikkona kävijävuotena on äärimmäisen vaikeaa.

Korkeasaaren yleissuunnitelma 2012–2022 linjaa eläintarhan kehittämistä laaja-alaisen biopuiston suuntaan. Eläintarhatoiminnan lisäksi yleissuunnitelmakauden ohjelmassa on Itämeri- ja näyttelykokonaisuuksien perustaminen. Näiden toteutus on riippuvainen merkittävästä investointimäärärahojen kasvusta kaudella 2016–2022.

Kaupunginkirjasto

Kaupunginkirjastossa on käytössä Helsingin kaupungin ohjeisiin perustuva riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohje, jossa on määritelty tehtäväjako ja vastuut.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa on arvioitu käyttäen apuna Helsingin kaupungin riskienhallinnan koordinaatioryhmän laatimaa muistilistaa, johon arvioinnin tulokset on kirjattu. Kaupunginkirjaston johtoryhmä on käsitellyt muistilistan vuonna 2011. Arvioinnin perusteella kaupunginkirjaston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana seuraavasti:

- Kaupunginkirjaston visio ja strategia on uusittu ja sitä on tehty ”eläväksi” henkilökunnalle läpi organisaation.
- Kirjastojen ohella myös muut toimintayksiköt ovat ottaneet vuonna 2011 käyttöönsä sisäistä valvontaa edistävän, toimintaan liittyvän muistilistan, jonka avulla esimies voi valvoa toiminnan oikeellisuutta. Lisäksi esimiesten työn tueksi on otet-

tu maaliskuun alusta 2011 käyttöön työsuojelupakki ja vuosikello. Kirjastojen palvelukassan tehokkaaseen käyttöön ja virheiden minimointiin on vuoden 2011 panostettu mm. kirjaston sisäisillä kasvatarkastustoimenpiteillä.

- Taloudenseurannan parantamiseksi on luotu kirjaston johdontietojärjestelmään sidotun määrärahan seuranta, jonka avulla on voitu saada entistä tarkempaa talousseurantaa jo hankintojen tilausvaiheesta alkaen.

Vuoden 2012 aikana kehitetään ulkoisen toimintaympäristön analysointia tehostamalla tiedon keruuta ulkoisesta toimintaympäristöstä, jonka avulla voidaan vähentää riskejä.

Kaupunginkirjaston arvion mukaan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

- kansainvälisen talouskriisin vaikutukset kaupungin taloudelliseen tilanteeseen ja sen heijastuminen kaupunginkirjaston toimintaan, tavoitteisiin ja palvelutarjontaan
- Laske-järjestelmän käyttöönottoon ja SAP-ympäristöön liittyvät ennakoimattomat muutokset ja haasteet
- kirjaston vetovoimaisuuden säilyttäminen, kun ihmisten vapaa-ajasta kilpailaan
- verkkomaksamisen viivästymisestä aiheutuva imagohaitta
- kappaleaineiston jakelusta ja ylläpidosta digitaalisten sisältöjen hallintaan siirtyminen ja tähän liittyvien tekijänoikeuskysymysten ratkaiseminen ja selvittäminen
- tulevaisuudessa tarvittavan osaamisen varmistaminen, kirjastojen turvallisuuden varmistaminen, mukaan lukien henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuudesta huolehtiminen sekä kirjastojen häiriötömän toiminnan takaaminen.

Kaupunginmuseo

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuutta on arvioitu jokapäiväisessä toiminnassa ja vuonna 2009 suoritettujen toiminnan itsearviointien kautta. Arvioinnin perusteella museon riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on melko hyvä.

Vuonna 2010 museoon rekrytoitiin kiinteistö- ja turvallisuusvastaava. Kuluneen vajaan kahden vuoden aikana riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä on kehitetty systemaattiseksi koko talon toiminnot kattavaksi työskentelytavaksi.

Pelastussuunnitelmat on päivitetty ja henkilöstöä koulutettu. Kaupunginmuseossa tärkeänä painopisteenä on ollut turvallisuustietoisuuden lisääminen. Vuoden 2012 aikana kehitetään edelleen mm. pelastussuunnitelmia ja niiden koulutusta.

Kaupunginmuseon arvion mukaan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat museorakennuksiin, kokoelmiin, hankintaprosessiin, yhteistyöprojektien toimivuuteen, henkilöihin kohdittuvat riskit sekä tietohallintoon ja tietojärjestelmiin liittyvät riskit.

Myös maine- ja imago-riskit ovat asia, johon on museossa haluttu kiinnittää huomiota. Vallitsevassa taantumassa rahoitusriski on akuutti epävarmuustekijä kävijämäärien nopeasti viime vuosien aikana noustua ja samaan aikaan suunniteltaessa museon historian suurinta toimipistemuuttoa osaksi Elefanttikorttelia.

Kiinteistöjen kunnon heikkeneminen on kasvava riski toiminnan, kulttuuriomaisuuden säilymisen ja työturvallisuuden kannalta. Riskit on luetteloitu ja niiden hallintasuunnitelmat dokumentoitu.

Kaupunginorkesteri

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuutta on arvioitu matriisilla, jossa kuvataan riskin todennäköisyyttä ja suuruutta. Tällä tavalla on pystytty kokoamaan merkittävimmät riskit. Arviointi on suoritettu viimeksi 19.11.2010, eikä siinä löytynyt raportoitavaa. Arvioinnin perusteella viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Kaupunkikonaisuuden kannalta orkesterin riskit ovat pieniä.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ei ole kehitetty vuoden 2010 jälkeen. Vuonna 2012 on tarkoitus uusia riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeistus.

Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

- Finlandia-talossa tai muussa konsertti-paikassa mahdollisesti sattuvat onnettomuudet, kuten tulipalo, sairaskohtaukset, räjähdys, rakenteiden pettäminen
- konserttimatkalla sattuva onnettomuus
- orkesterin omistamien soitinten kuljetta-minen ja paikalleen sijoittelu
- muusikoiden omien soittimien vahingoit-tuminen harjoituksissa, konserteissa ja niiden tauoilla
- soittimien ja muun kaluston virheellinen huolto, kuljetus ja varastointi
- nuotiston ja arkistomateriaalin virheelli-nen säilytys ja ylläpito
- konserttitoiminnan vaarantuminen kapel-limestareiden, solistien tai muusikoiden sairastumisien tms. vuoksi
- konserttien tason lasku.

Kulttuurikeskus

Kulttuurikeskuksen sisäisen valvonnan ja ris-kienhallinnan tilan arvioidaan olevan tyydyttävä. Viraston toiminnan pohjalta on vuonna 2006 laadittu riskikartta, riskienhallintaohjeet ja ris-kienhallinnan suunnitelma. Suunnitelman aika-tilussa ei ole pysytty. Viraston yhteisiä menet-telytapoja on tarkennettu toiminnanohjausjär-jestelmän Eliksen käyttöönoton yhteydessä. Tämä kehitystyö jatkuu yhä.

Talouden seuranta perustui vuonna 2011 kau-pungin yhteiseen Business Objects järjestel-mään, jolla ajantasaisen talouden tiedon saanti on helppoa. Myös Kosti- ja M2-järjestelmien käyttö lisää hankintamenettelyjen tarkentumista. Vuonna 2011 kulttuurikeskuksessa määritettiin Laske-projektin osana uudet tiliöintiulottuvuudet, jotka otetaan käyttöön vuoden 2012 alusta.

Talojen osalta riskienhallinnan analyysi on tehty Annantalon ja Savoy-yksikön toiminnoista. Mal-mitalon ja Kanneltalon osalta työ on vielä kes-ken. Arviointityö tehtiin yhteistyössä asiaan pe-rehtyneen konsultin sekä talojen henkilökunnan muodostamien työryhmien yhteistyönä.

Annantalon työturvallisuutta parantava korjaus-työ (ilmastointiremontti) aloitettiin vuonna 2010, ja se valmistui laajennuttuaan julkisivu- ja katto-remontiksi joulukuussa 2011. Vuonna 2011 tehtiin kulttuurikeskuksessa vi-rastotasoinen itsearviointi. Suuria riskejä ei ha-vaittu, mutta yksi itsearvioinnin tulos oli, että eri

prosessien kuvausta ja dokumentointia on jat-kettava ja kehitettävä.

Vuonna 2011 ei Kulttuurikeskuksen toimialaan kohdistunut merkittäviä paineita. Yleinen huomio on, että kilpailu asiakkaiden ajasta on edelleen kovaa ja kiihtyy entisestään.

Liikuntavirasto

Liikuntavirastossa on toteutettu toiminnan it-searviointi, jonka perusteella löydettyjen kehit-tämiskohteiden työstämistä jatkettiin osasto- ja yksikkötasolla. Osaan tehtyjä toimenpidesuun-nitelmia sisältyi prosessien kehittäminen proses-sikuvausten laadinnan tai päivittämisen kautta.

Liikuntaviraston kassatoimintojen prosessikuva-ukset päivitettiin ja virastoa koskevat kassanhoi-don toimintaohjeet laadittiin.

Virastossa on kiinnitetty huomiota lisääntyviin riskeihin ja reagoitu niihin mm. käyttämällä tur-vapalveluissa kaupungin omaa asiantuntijaor-ganisaatiota.

Tietohallinnon varmistusmenettelyihin kiinnitet-tiin edelleen huomiota. Kaupunkiyhteisen lähi-verkon tietoturvallisuuden kehittämisen projekti Stadi-X saatiin jalkautettua onnistuneesti.

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden to-teutumista seurataan säännöllisesti. Taloudesta raportoidaan kerran kuukaudessa tai useammin normaaleilla kirjanpidon seurantaraporteilla sekä viraston omilla poikkeamayhteenvedoilla.

Viestintäyksikkö on laatinut poikkeustilanteiden varalle tiedotusmenettelyt. Viraston henkilös-töstä on muodostettu kaupungin öljyntorjuntaor-ganisaatioon ranta- ja meritorjuntayksiköt sekä varattu niiden käyttöön tarvittava työlautta- ja venekalusto. Henkilöstöä on myös osallistunut merenkulku- ja öljyntorjuntakoulutukseen näitä tehtäviä huomioiden.

Viraston johtoryhmä on huomionnut uudistuneen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeen.

Merkittävimpiä näköpiirissä olevia riskejä ovat ympäristöriskit, kun poikkeukselliset sääolot voi-vat vaikeuttaa toimintaa ja aiheuttaa taloudellisia menetyksiä. Viraston talouden kannalta riskejä sisältyy Kivikon hiihtohallin haltuunottoon ja Olympiastadionin peruskorjauksen rahoitukseen.

Nuorisoasiainkeskus

Nuorisoasiainkeskuksen riskienhallintasuunnitelmaan on valittu tärkeimmät hallinnolliset ja nuorisotyön toiminnalliset riskit. Hallinnollisia riskejä ovat talousriskit, imago- ja maineriskit, tietoturvariskit ja kumppaniyhteistyöhön liittyvät riskit. Nuorisotyöhön liittyvät suurimmat toiminnalliset riskit sisältyvät omana alueenaan riskienhallintasuunnitelmaan.

Nuorisoasiainkeskus on luonut riskienhallintaan dokumentoidun seurantakonseptin. Vastuuhenkilöt tekevät vuosittain riskiarvioinnit, jonka jälkeen ne käsitellään viraston johdossa.

Vuonna 2011 painopisteenä ovat olleet keskeisten hallinnollisten prosessien (talouden seuranta, hankinnat ja rekrytoinnit) jalkauttaminen koko nuorisoasiainkeskuksen toimintakenttään sekä harmaan talouden torjuminen, tuottavuusmatriisin rakentaminen ja talouden ennusteprosessin parempi hallinta.

Riskiarviointien mukaan riskienhallinnan kokonaistilanne nuorisoasiainkeskuksessa on parantunut huomattavasti vuoteen 2010 verrattuna muun muassa harmaan talouden torjunnassa. Toinen edistyminen talousriskien hallinnassa on ollut tulosbudjettien hallinnan ja ennustamisen merkittävä parantuminen organisaation kaikilla tasoilla.

Vuoden 2011 aikana keskeinen toteutunut riski on ollut imagoon liittyvä: lehtikirjoittelun yksipuolisuus nuorten Ruuti-vaikuttamisjärjestelmän osalta. Toimintaympäristön epävarmuustekijöitä ovat mm. ikärakenteen muutos, internetin kasvava merkitys, pääkaupunkiseudun integraatio ja globaali talouskriisi.

Riskienhallintaa tullaan nuorisoasiainkeskuksessa vuoden 2012 aikana kehittämään kaupungin viime vuonna uudistuneiden riskienhallintaohjeiden mukaisesti.

Oiva Akatemia

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuutta on arvioitu vuoden 2011 aikana. Liikelaitoksessa on arvioitu johdon toimintatapaa, organisaation rakennetta, ammatillista osaamista sekä hallinnon toimivuutta.

Arvioinnin perusteella Oiva Akatemian riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on todettu

hyväksi. Liikelaitoksen kolmannen toimintavuoden aikana on toiminnan prosesseja ja käytänteitä tarkasteltu ja arvioitu sekä muutettu paremmin toiminnan luonnetta vastaavaksi. Organisaation matriisirakenne tukee käytäntöjen yhtenäistämistä ja vahvistaa valvontaa ja toiminnan arviointia.

Oiva Akatemian johdon arvioinnin mukaan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat henkilöstön osaamisen ja asiantuntemuksen ylläpitämiseen sekä oikeanlaisen osaamisen ja asiakastarpeiden yhteensovittamiseen liittyvät haasteet. Liikelaitoksessa on kehitetty henkilöstön osaamista tulevaisuuden asiakastarpeita ennakoiden ja panostettu erityisesti osaamisen ja tiedon jakamisen käytäntöihin sekä henkilökohtaiseen kehittämiseen.

Merkittävä riski Oiva Akatemian toiminnassa kaupungin on taloustilanne, joka voi vaikuttaa palveluiden kysyntään lähivuosina. Oiva Akatemian arvioi palvelutarjontaansa ympäristöä ja asiakastarpeita ennakoiden.

Opetusvirasto

Viraston sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuutta on arvioitu käsittelemällä kaupungin sisäisen tarkastuksen ja ulkoisten tarkastajien raportit ja suositukset. Virasto on tehnyt niiden perusteella korjaavat toimenpiteet, jotka on dokumentoitu. Arvioinnin perusteella viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Opetusvirasto on saanut vähän korjaussuosituksia ja ne ovat kohdistuneet pienehköihin asioihin.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana. Keväällä 2011 päivitettiin opetustoimen riskienhallintasuunnitelma ja kymmenen arviointikohdan toteuttamissuunnitelmat. Arviointikohteiden vastuuhenkilöt valmistelivat toteuttamissuunnitelmat yhteisessä työryhmässä kehittämispäällikön ja hallintotarkastajan kanssa. Päivitetyt toteuttamissuunnitelmat ja riskienhallintasuunnitelma hyväksyttiin opetusviraston johtoryhmässä 19.4.2011.

Opetusviraston johto, johtoryhmä ja osastot ovat arvioineet opetusviraston strategiaan painopisteisiin liittyviä keskeisimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Talousarvioon ja tulosbudjettiin sisällytetyissä tavoitteissa ja toi-

menpiteissä on otettu huomioon niihin kohdistuvat riskit. Opetusviraston sisäinen valvonta perustuu omaan valvontaan ja hyvään yhteistyöhön kaupungin sisäisen tarkastuksen ja ulkoisen tilintarkastuksen välillä.

Opetusviraston arvion mukaan merkittävimpiä riskejä (strategiset, taloudelliset ja operatiiviset) ja epävarmuustekijöitä ovat seuraavat:

- 1) Koulu- ja oppilaitosverkkoa ei pystytä tarkistamaan oppilasmäärän muutoksien edellyttämällä tavalla, mistä johtuen resursseja käytetään kasvavassa määrin tiloihin.
- 2) Taloudellisen tilanteen heikkeneminen vaikuttaa opetusviraston käytettävissä olevien resurssien lisäksi suoraan lasten ja nuorten hyvinvointiin taloudellisissa ongelmissa olevien perheiden määrän kasvaessa. Eryistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden määrän kasvu jatkuu ikäluokkien pienentymisestä huolimatta. Toisen asteen koulutuksessa riskinä on opintojen venyminen tai keskeyttäminen.
- 3) Kelpoisten erityisopettajien sekä ruotsinkielisen päivähoidon hoito- ja kasvatushenkilökunnan saatavuus hankaloituu.

Ruotsinkielinen työväenopisto

Helsingfors arbiksen riskienhallinta ja sisäinen valvonta on järjestetty siten, että virastolla on johtokunnan 3.5.2011 vuosille 2011–2014 hyväksymä riskienhallintasuunnitelma. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämistä ja toimivuutta arvioidaan säännöllisesti.

Arvioinnin perusteella riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä. Tästä huolimatta riskienhallinta-asioita voidaan säännöllisesti viraston johtoryhmässä.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa on kehitetty vuoden 2011 aikana riskienhallintasuunnitelmaa luodessa. Suunnitelma sisältää näkökulmia talousasioista, henkilökunnasta, kurssi-suunnittelusta, tietotekniikasta, opetustiloista sekä mahdollisesta poikkeustilasta.

Viraston arvioinnin mukaan merkittävimpiä riskejä (strategiset, taloudelliset ja operatiiviset) ja epävarmuustekijöitä ovat kunnan taloudellinen tilanne ja siihen liittyen opistotalon kunto ja edessä olevan peruskorjauksen alituinen eteenpäin siirtäminen.

Suomenkielinen työväenopisto

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämistä ja toimivuutta on arvioitu joulukuussa 2011 voimaan tulleen toimintasäännön valmistelun yhteydessä. Opistossa on samaan aikaan otettu käyttöön uusi sähköinen toimintakäsikirja, johon on kerätty päivitetty toimintaohjeet ja kuvaukset menettelytavoista keskeisten prosessien osalta.

Opistossa on valmisteilla organisaatiomuutos, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2013 alusta. Merkittävä muutos tarkoittaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta sitä, että molempiin osa-alueisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota tämän ja ensi vuoden aikana sekä toiminnan järjestämisen näkökulmasta että henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta.

Työväenopiston riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä lukuun ottamatta opiston kurssinhallintajärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä. Kurssinhallintajärjestelmästä on havaittu sisäisen valvonnan näkökulmasta puutteita, joista osa on korjaamatta, koska järjestelmän toimittaja ei enää ylläpidä järjestelmää. Opistossa on meneillään uuden järjestelmän hankinta.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana toimintasäännön päivittämisen yhteydessä ja toimintakäsikirjan (IMS) laatimisen yhteydessä. Vuoden 2012 aikana päivitetään riskienhallintaohje ja riskienhallinnan toimintasuunnitelmaan otetaan omaksi osioksi organisaatiomuutoksen valmistelu. Vuoden 2012 tyhy -suunnitelmaan on huomioitu organisaatiomuutoksen valmistelun aikainen henkilöstöstä huolehtiminen.

Suomenkielinen työväenopisto on arvioinut merkittävimpiä riskejä organisaatiomuutoksen eri vaihtoehtoista tekemällä swot-analyseja eri vaihtoehtoista osastokohtaisesti. Strategisesti merkittävin riski liittyy parhaan organisaatiomallin löytämiseen. Taloudelliset riskit liittyvät kaupungin taloudelliseen tilanteeseen ylläpitäjänä ja valtionosuuden kautta. Operatiivisesti merkittävin riski liittyy sekä organisaatiomuutokseen henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kautta että kurssinhallintajärjestelmän toimivuuteen ja käyttöönottoon liittyvien riskien kautta.

Organisaatiomuutoksen valmisteluun on perustettu muutosryhmä ja työhyvinvointisuunnitelmassa on varattu organisaatiomuutoksen käsit-

telyyn resursseja mahdollisuuksien mukaan. Kurssinhallintajärjestelmän käyttöönottoon laaditaan oma suunnitelma ja sen riskit arvioidaan ohjausryhmän toimesta.

Taidemuseo

Arvioinnin perusteella taidemuseon riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä, varastoarvojen taseeseen kirjaamisen ja irtaimistoon liittyvien prosessien kehittämistoimenpiteitä lukuun ottamatta.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana. Tiedon turvaamiseen on kiinnitetty huomiota toteuttamalla kaupungin tietoturvastrategian mukaisia toimenpiteitä. Valvonnan varmistustoimenpiteitä on jatkettu aloittamalla taidemuseossa it-toimintojen tarkastelu ja uudelleen arviointi hyödyntämällä IT-COBIT- viitekehystä.

Sähköisen asianhallinnan käyttöönotto toteutui vuonna 2011. Tämä on vahvistanut omalta osaltaan valvontaa asianhallinnassa. Kaikki esimiehet ovat osallistuneet kaupungin järjestämiin esimiesvalmennuksiin 2011 loppuun mennessä. Henkilökunnalle järjestettiin vuonna 2011 kaksi päivää turvallisuusvalmiutta vahvistavaa koulutusta yhteistyössä Oiva akatemian kanssa. Taidemuseo liittyi tammikuussa 2011 Nollatapaturma-foorumiin ja työtiloissa taidemuseolla on yhden tilan tavoite, jonka suunnittelu ja toteutus ovat kesken. Turvallisuuteen liittyvänä konkreettisena toimenpiteenä työsuojeluparitoimintaa on vahvistettu. Viraston valmiussuunnitelma on päivitetty 2011.

Hallintokeskuksen oikeuspalvelut on aloittanut hankkeen sopimushallinnan kehittämiseksi, joka toteutuessaan vahvistaa valvontaa sopimusasioissa. Henkilöstön kouluttamista jatketaan vuonna 2012, osallistuminen kahden päivän koulutukseen on asetettu tupa-tavoitteeksi. Pelastussuunnitelmien päivitystä jatketaan vuonna 2012. Lisäksi vaarojen arvioinnit toteutetaan toiminnoittain vuoden 2012 aikana.

Vuonna 2012 talouden ja toiminnan raportointia kehitetään entisestään tukemaan valvontaa ja auttamaan esimiehiä toiminnan ohjaamisessa omalla vastuualueellaan. Valvontaa kehitetään myös jatkamalla itsearviointityötä vuoden 2012 aikana suorittamalla kaksi uutta itsearviointia ja pisteytystä.

Taidemuseon arvioin mukaan merkittävimpiä riskejä (strategiset, taloudelliset ja operatiiviset) ja epävarmuustekijöitä. ovat riskit, jotka liittyvät henkilöturvallisuuteen (henkilöstö/asiakkaat), omaisuusriskeihin (taideomaisuus ja kiinteistöt), sopimus- ja rahoitusriskeihin (kansainväliset suuret näyttelyprojektit) sekä maine- ja yhteistyökumppaniriskeihin.

Taidemuseossa on kansainvälisiä suurnäyttelyjä, joiden vakuutusarvot ovat merkittävät. Näyttelylainaajien ja Suomen valtioneuvoston asettamat turvallisuusvaatimukset ovat myös erityisen korkeat. Näyttelytoiminnan merkittävät riskitekijät liittyvät nimenomaan suuriin kansainvälisiin näyttelyprojekteihin.

Tietokeskus

Arvioinnin perusteella voidaan todeta Tietokeskuksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan olevan hyvä. Vuoden 2011 aikana on painostettu osaamisen vahvistamiseen hankinnoissa ja projektien hallinnassa. Hyvän tiedon hallintotapaan kiinnitetään jatkuvasti huomiota ja uusia työntekijöitä opastetaan siihen. Tiedonkulkua on parannettu monin tavoin, erityisesti Tietokeskuksen Helmen kautta ja myös Helmeen perustettujen työtilojen kautta.

Tietokeskuksen riskit ovat osaamispääomaan, tietosuojaan, talouteen, sopimushallintaan ja ulkoisten aineistojen toimittajien toimitusvarmuuteen liittyviä.

Henkilöstön koulutus, vaarojen arviointi, tietoturvaohje ja riskienhallintasuunnitelmaa ovat merkittäviä välineitä riskienhallinnassa.

Työterveyskeskus

Arvioinnin perusteella työterveyskeskuksen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on kehittymässä paremmaksi, ollen nyt kohtalaisen hyvä.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana osana e-toimintajärjestelmäkuvausta. Tähän liittyen, osana laadunhallintaa on vuoden 2012 alusta otettu käyttöön johdon katselmukset.

Työterveyskeskuksessa on käynnissä useita riskien hallintaa parantavia toimenpiteitä, kuten johdon tulostarkastuksen ja strategisten mittareiden kehittäminen, ydinprosessien sisäiset auditoinnit

sekä terveyspalveluostojen kilpailutus. Työterveyskeskuksen merkittävin riski ja epä-

varmuustekijä on edelleen vaikeutuva työterveyslääkäreiden rekrytointivaje.

KAUPUNKISUUNNITTELU- JA KIINTEISTÖTOIMI

Asuntotuotantotoimisto

Asuntotuotantotoimiston sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty osana viraston johtamis- ja ohjausjärjestelmää. Toimintajärjestelmä toimii samalla viraston keskeisenä riskienhallintavälineenä ja siinä esitetään vastuutahot ja toimenpiteet riskien torjumiseksi. Asuntotuotantotoimistolla on lisäksi kirjallinen riskienhallintasuunnitelma, jossa on kuvattu merkittävimmät riskit.

Asuntotuotantotoimiston merkittävimpänä toiminnallisena riskinä voidaan pitää sitä, että toimistolla ei ole riittävää tonttivarantoa MA-ohjelman mukaisen tuotannon käynnistämiseksi. Tämä riski näkyi myös vuoden 2011 uudistutuotannon tuotantomäärissä, jotka jäivät alle talousarvion sitovan tavoitteen.

Toinen tuotannon määrään liittyvä merkittävä riskitekijä on urakoitsijaresurssien puute, joka johtaa huonosti toimiviin urakkakilpailuihin ja sitä kautta korkeisiin rakentamiskustannuksiin. Vuonna 2011 uudisrakentamishankkeita koskevat urakkakilpailut toimivat kohtalaisen heikosti.

Asuntokauppa oli erittäin vilkasta, eikä myyntiriskejä toteutunut, vaikka yleinen taloudellinen tilanne kääntyi selvästi heikompaan suuntaan. Suhdanteiden nopea heikkeneminen saattaa muodostaa merkittävän riskitekijän asuntomyynnille.

Rakentamista ja sitä koskevaa keskustelua leimaavat rakentamisen laatuongelmat ja harmaa talous. Asuntotuotantotoimisto on pyrkinyt vastaamaan mainittuihin ongelmiin kehittämällä laadunhallintamenetelmiään ja harmaan talouden torjuntaan liittyviä käytäntöjä.

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa arvioidaan vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Arvioinnin perusteella kaupunkisuunnitteluvirasto riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä.

Kaupunkisuunnitteluviraston arvion perusteella merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

- seutuyhteistyön kriisiytyminen
- seutuyhteistyön alueellisesta fokuksesta ei päästä yhteisymmärrykseen
- kuntarakenneuudistusta ei tehdä tai se epäonnistuu
- segregatiokehitys voimistuu
- rakenteen tiivistäminen ei toteudu
- autoilun haitat keskustassa jatkuvat
- investointi- ja käyttötalouslama
- nimby-ilmiö
- vaikuttavista toimenpiteistä ei saada päätöstä
- ekotehokkuustyökaluja käytetään väärin (kielteiset taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset)
- säilyttämiseen ja vaalimiseen pyrkivä arvomaailma törmää kehittämiseen ja muutosta vaativaan arvomaailmaan
- MA-ohjelman mukainen asuntokerrosalataavoite ei toteudu ja koko tuotantotavoite asetetaan kyseenalaiseksi
- riittävän asuntotuotannon edellyttämät suunnitelmat jäävät hyväksymättä
- tietotekniikan liian vähäinen hyödyntäminen (toimintatavoissa ei tapahdu muutoksia)
- rekrytointien epäonnistuminen
- ammattitaitoisen henkilökunnan heikko saatavuus.

Virasto ottaa suunnittelussa huomioon edellä mainitut riskit

Kiinteistövirasto

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuudesta on arvioitu viimeksi vuonna 2011 tilintarkastajan toimesta osana koko kaupungin riskienhallinnan tarkastusta. Arvioinnin mukaan kiinteistöviraston riskienhallinnan kokonaistilanne on tyydyttävä.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana mm. jatkamalla prosessien systemaattista kehittämistä. Harmaan talouden torjumiseksi on kiinteistövirastossa järjestetty koulutusta toimenpiteistä, joilla harmaan talouden esiintymistä toiminnassa voidaan vähentää.

Kiinteistöviraston arvion mukaan merkittävimpiä riskejä (strategiset, taloudelliset ja operatiiviset) ja epävarmuustekijöitä ovat:

- Tietojärjestelmien monimutkaistuminen ja hallittavuus on riski. Tietotekniikan lisääntynyt käyttö, itsepalvelun lisääminen sekä henkilöstön ikääntyminen muodostavat riskin perustoiminnalle. Ennakoi-valla henkilöstösuunnittelulla voidaan osaltaan vaikuttaa henkilöstörakenteeseen ja työtehtäviin.
- Lisääntyneiden rakennusten home-ongelmien hallitsemiseksi riittävän rahoituksen turvaaminen on muodostu-massa tulevaisuuden riskiksi. Kiinteistövi-rasto on osallistunut kaupungin sisäilma-ryhmään, joka on jo edeltävinä vuosina luotu periaatteet sisäilma- ja kosteuson-gelmien ennaltaehkäisemiseksi ja ohjeet sisäilmaongelmien korjausten suorittami-seen. Vuoden 2011 aikana työtä on jat-kettu tilakeskuksessa mm. toteuttamalla opinnäytetyö, jonka avulla selvitetään ra-kennusprosessin ongelmakohtia tavoit-teena parantaa rakentamisen laatua ja

toimivuutta. Tämän pohjalta on päätetty teettää ensimmäisessä vaiheessa malli-rakennepiirustuksia usein ongelmia si-sältävistä rakenteista sekä jalkauttaa näiden ohjeiden käyttöä.

Rakennusvalvontavirasto

Viraston ydintoiminnot hoidetaan pääasiassa tie-tojärjestelmällä. Facta-tietojärjestelmä sisältää hyvät varmistukset järjestelmän sisältämien tie-tojen eheydestä, mahdollisuuden valvoa jär-jestelmään pääsyä ja tiukat ehdot tietokannan suorakäytölle.

Facta- ja Ahjo -hankkeiden yhteensovittaminen on viivästynyt Ahjon viivästymisen myötä ja vuo-den 2011 mennessä on hankkeen määrittely saatettu loppuun. Toteutus ajoittuu vuosille 2012–2013.

Kaupungin uuteen laskentajärjestelmään (SAP) siirtymiseen on varauduttu. Sekä laskutusliittymä viraston operatiivisesta Facta-järjestelmästä, et-tä kirjanpitolittymä viraston sähköisestä ar-kistopalvelusta (ARSKA) on tilattu hyvissä ajoin ennen järjestelmän käyttöönottoa.

Viraston johtoryhmä jatkoi vuonna 2011 Oiva Akatemian konsultin johdolla edellisenä vuonna alkanutta viraston strategian jalkauttamista.

HAVAINTOJA TYTÄRYHTEISÖJEN SELONTEOISTA

NELJÄNNESVUOSITTAIN RAPORTOIVAT TYTÄRYHTEISÖT

Finlandia-talo Oy

Kokonaisvaltainen riskikartoitus on tehty kevät-talvella 2011, jonka yhteydessä on riskejä ja ris-kien hallinnan tasoa on arvioitu ja vakuutus-tasoa on ajanmukaistettu. Arvioinnin perusteella Finlandia-talon sisäisen valvonnan ja riskienhal-linnan kokonaistila on hyvä. Tehtyä kokonais-valtaista riskikartoitusta arvioidaan uudelleen vuosittain.

Vuoden 2011 aikana yrityksen likviditeettiriski on kasvanut rahoitettaessa uusien näyttelytilojen investoinnit kertyneillä kassavaroilla. Riskin hal-litsemiseksi ja toiminnan jatkuvuuden tur-

vaamiseksi on maksuliikennetiliin liitetty luotto-ominaisuus konsernin toimesta.

Kiinteistössä on ilmennyt erilaisia putki- ja vesi-vuotoihin liittyviä ongelmia. Putkistojen ikäänty-essä putkivuotojen riski on kasvanut ja riskejä on myös realisoitunut. Osittainen tasakatto sekä kattoikkunat lisäävät myös kattovuotojen mah-dollisuutta, vaikka kattoa on myös osin perus-korjattu. Myös maakosteus ja viemäriputkisto ovat aiheuttaneet ongelmia. Automaattisen sammutuslaitteiston putkistojen määrä lisää vuo-tomahdollisuuksia.

Finlandia-talon henkilöstöä on vuoden aikana koulutettu ja opastettu turvallisuusasioissa. Vuoden 2011 aikana on henkilöstölle järjestetty turvallisuuskävely. Tietojärjestelmien toiminnan varmistaminen on yrityksen toiminnan jatkuvuuden kannalta keskeisessä roolissa.

Avainhenkilöriski on merkittävä. Avainhenkiöitä voivat olla johdon ja päällikötason lisäksi teknikan ja tapahtumien osajat ja tietojärjestelmä-asiantuntijat. Avainhenkilöihin kohdistuva onnettomuus (työ-, liikenne-, vapaa-aika) tai avainosaamisen menettäminen talon ulkopuolelle voi vaikuttaa välittömästi tapahtumien toteuttamiseen ja toiminnan jatkuvuuteen. Kriittisen tiedon dokumentointia, tallentamista ja jakamista on tehostettu uuden dokumentinhallintaohjelman käyttöönotolla.

Sisäistä valvontaa arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti liiketoiminnan muutosten edellyttämällä tavalla.

Finlandia-talo Oy:n sisäisten valvontatarpeiden tunnistamista palvelee laatukäsikirjassa kuvatut liiketoimintaprosessit, organisaatiomalli ja organisaatiossa määritellyt valtuudet. Toimintaprosesseja arvioidaan laaditun ohjelman mukaisesti vuosittain sisäisin ja ulkoisin auditoinnein. Sisäiset auditoinnit suoritetaan oman henkilöstön voimin ja ulkoisen auditoinnin suorittaa Den Norske Veritas.

Helsingin Bussiliikenne Oy

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta yhtiössä suoritettiin laaja riskikartoitus syksyllä 2009. Riskien vaikuttavuus, todennäköisyys ja riskien hallinnan nykytila arvioitiin. Tämän pohjalta laadittiin yhtiön riskilista, riskikartat ja avainriskit.

Vuoden 2011 aikana jatkettiin toimitilaturvallisuuden kehittämistä. Varikoiden pelastussuunnitelmat ja pelastusorganisaatiot päivitettiin sekä suunnitelmien edellyttämät koulutukset toteutettiin. Jatkuvuussuunnitelmien päivitys aloitettiin ja työ valmistuu vuonna 2012. Syksyllä 2011 kartoitettiin yhtiön tietojärjestelmiin ja tietohallintoon liittyvät riskit.

Arvioinnin perusteella Helsingin Bussiliikenteen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Riskienhallinnan kehittämisessä keskitytään

vuoden 2012 aikana tietojärjestelmiin ja tietohallintoon liittyvien riskien minimointi sekä jatkuvuussuunnitelmien päivittämiseen.

Arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

- Yleensä kaksi kertaa vuodessa järjestettävät tarjouskilpailut ovat sopimusliikenne- ja liikenteen keskeisin liikeriski, sillä suuret tuotannon vähennykset kilpailutappioiden myötä heikentävät kannattavuutta. Vuonna 2012 yhtiön liikennettä on kilpailussa kolmessa tarjouskilpailussa.
- Kuljettajien saatavuus ja rekrytointi on riippuvainen yleisestä taloustilanteesta. Vuonna 2011 kuljettajatilanne oli hyvä, mutta tilanne saattaa kuitenkin muuttua, kun yleinen talouskehitys kääntyy nousuun. Tällöin mahdollinen kuljettajapula vaikuttaa yhtiön tulokseen ja palvelun laatuun.
- Mahdolliset toimitusongelmat polttoaineen ja maakaasun toimituksessa uhkaavat toiminnan jatkuvuutta.

Helsingin kaupungin asunnot Oy

Vuosi 2011 oli yrityksen ensimmäinen toimintavuosi, jonka aikana palkattiin henkilökunta ja keskityttiin tulevaan asuinkiinteistöyhtiöiden fuusioitumisen valmisteluun. Helsingin kaupungin asunnot Oy ei ole arvioinut vuonna 2011 merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa on alettu kehittämään vuotta 2012 varten, jolloin yrityksen omistukseen siirtyy asuinkiinteistöyhtiöiden omaisuus sekä alueellista isännöintiä ja huoltoa varten perustettujen alueyhtiöiden toiminnan ohjaaminen.

Vuoden 2012 alusta Helsingin kaupungin asunnot Oy:öön kuuluvien asuinkiinteistöyhtiöiden raportoimista riskeistä ja riskienhallinnan tilasta on koottu yhteenveto sivulle 37.

Helsingin Leijona Oy

Yhtiön arvion mukaan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

- yleinen taloudellinen tilanne ja sen vaikutus rahoitukseen ja vuokramarkkinoihin

- torikortteleiden toiminnan toteuttamisen hallinnollinen hajanaisuus (kehittäminen, omistus, sisäinen ja ulkoinen vuokraus, rakennuttaminen, rakentaminen, käyttö ja ylläpito)
- viranomaisten (museovirasto, kaupunginmuseo ja rakennusvalvontavirasto) kannanotot elävöittämissä tavoitteiden toteuttamiseen lupa- ja rakentamisvaiheessa ja niiden aikatauluvaikutus rakentamiseen ja vuokratuloihin
- kiinteistön huollon ja ylläpidon mahdollisuus palvella ulkopuolisten markkinahinnan mukaista vuokraa maksavien vuokralaisten tarpeita.

Helsingin Seniorisäätiö

Toimintaympäristöstä ja erityisesti sen muutoksista aiheutuvat riskit vaikuttavat oleellisesti säätiön tulevaisuuteen, joten niiden seuraamisessa ollaan valppaana. Riskienhallinta on kirjattuna säätiön strategiaan, vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan kuin vuosikertomukseenkin. Säätiön hallitus seuraa ja valvoo strategian ja toimintasuunnitelman toteutumista.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista velvoittaa laatimaan omavalvontasuunnitelman kesäkuuhun 2012 mennessä. Omavalvontasuunnitelma sisältää suunnitelmat koskien kaikkia viranomaismääräysten ja ohjeiden laadintaa. Kaikki toimintaan liittyvät palvelut tulee kuvata, riskit ja vaaratilanteet sekä laadulliset puutteet pitää kirjata ja suunnitella miten niitä ennaltaehkäistään ja korjataan, jotta palveluntuottajan omatoiminen laadun varmistus toteutuu.

Helsinki Abroad Ltd Oy

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat Helsinki Abroad Ltd Oy:n toimintasuunnitelman toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on turvata toimintasuunnitelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja varmistaa, että yhtiön ottamat riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

Arvioinnin perusteella yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Vuoden 2011 taloussuunnittelun aikana kehitettiin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa edelleen, mm. raportointia Pietarista Helsinkiin ke-

hittämällä. Tätä kehittämistä jatketaan. Yhtiön toiminta on varsinaisesti käynnistynyt tarkasteluvouden aikana, kun muutto varsinaisiin tiloihin ja edustuston vakauttaminen toimimaan Pietarissa on tehty. Vuoden 2011 kokemusten pohjalta päätetään riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kehittämisestä.

Helsinki Abroad Ltd Oy:n tekemän arvion mukaan esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

1) Toimintaympäristöstä aiheutuvat riskitekijät, johon yrityksellä ja sen johdolla vähäinen tai olematon vaikutusmahdollisuus. Kansainvälinen rahoituskriisi ja sen vaikutukset Venäjälle ovat yhtiön toiminnan kannalta riski.

2) Henkilöriskit, joilla tarkoitetaan henkilöstöön kohdistuvia tai henkilöstöstä aiheutuvia riskejä yrityksen toiminnalle. Helsinki Abroad Ltd Oy:n kokoisessa pienessä yrityksessä henkilöriskit korostuvat. Avainosaaminen on usein yhden ihmisen varassa, vastualueet kasautuvat ja varamiesjärjestelmät puuttuvat. Toimivallanjako yhtiön työntekijöiden ja muiden yhtiön sidosryhmien välillä on osittain epäselvä, koska monet projektit toteutetaan sidosryhmien ohjauksessa. Tehtäväkuvauksia toimitusjohtajan ja muun henkilöstön välillä on selkiytetty, mutta yhtiön toiminnan luonteen takia siinä on edelleen selkiytettävää (toimitusjohtaja Helsingissä ja henkilöstö Pietarissa). Tästä yhtiön rakenteeseen ja taustafilosofiaan liittyvästä ongelmasta ei kuitenkaan koskaan täysin päästä eroon.

3) Oikeudellinen riski on sopimusten toteutumatta jäämisestä, pätemättömyydestä, mitättömyydestä, moitteenvarauisuudesta tai dokumentoinnin puutteesta aiheutuva riski. Oikeudellisten riskien hallinnan kulmakivet ovat sekä kotimaan että Venäjän lainsäädännön tuntemuksessa, sopimusten hallinnassa sekä mahdollisuuksien mukaan kaupungin omien mallisopimusten ja standardien käytössä. Sopimussakot, vahingonkorvaukset, erimielisyydet, viivästyskorot, saamatta jääneet tuotot jne. horjuttavat yhtiön toimintaa ja taloutta. Helsinki Abroad Ltd Oy tekee aina kirjalliset sopimukset vastuistaan, määrittelee toimenpiteet sopimusrikkomusten, kuten virheen tai viivästyksen varalta, sekä sopii riitaisuuksien ratkaisemisesta. Yhtiö käyttää tilinpidossaan toimistoa, jolla on toimintoja sekä Venäjällä että Suomessa, jolloin asiantuntemus

molempien maiden taloudellisista käytännöistä on käytettävissä helposti. Venäjän toiminnoissa käytetään paikallista juridista asiantuntemusta. Lisäksi varmistetaan, että työntekijät hallitsevat omaa toimintaansa koskevat lait, määräykset ja periaatteet sekä Suomessa että Venäjällä. Kaikissa toiminnoissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä ja ohjeita.

Helsinki Region Marketing Oy

Yhtiön arvioinnin mukaan yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on tyydyttävä. Yhteisön sisäinen valvonta ja riskienhallinta on pysynyt ennallaan vuoden 2011 aikana. Raporttien luotettavuus ja kirjanpidon taso on hyvä, jonka vuoksi hallitus ja toimitusjohtaja saavat täsmällistä ja luotettavaa tietoa yhtiön taloudellisesta tilasta. Toimiohjeiden ja hankintavaltuuksien hyväksyminen on selkeyttänyt toimivaltuuksia ja vastuita.

Hallitus arvioi yhtiön sisäisen valvonnan toimivuutta normaalin hallitustyöskentelyn yhteydessä. Yhtiön organisaation pienuudesta johtuen tätä voidaan pitää riittävänä.

Yhtiön arvion mukaan merkittävimpiä ulkoisia riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat Venäjän ja erityisesti Moskovan alueen taloudellisen ja poliittisen tilanteen kehittyminen. Venäjän poliittisen tilanteen vaikutuksia on yhtiön toiminnan kannalta arvioitu. Talouden kehitys vaikuttaa yhtiön vuokralaisten toimintaedellytyksiin Moskovassa ja sitä kautta yhtiön tulonmuodostukseen. Venäjän muuttuva lainsäädäntö sekä muuttuvat viranomaisten hallinnolliset määräykset on arvioitu riskeiksi yhtiön toiminnalle.

Nimenomaista riskienhallintasuunnitelmaa ei ole laadittu. Yhtiön vakuutusurva kattaa useita vakuutuslajeja.

Helsinki-viikon säätiö

Säätiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty siten, että keskeisille toiminnoille on laadittu ohjeet ja operatiivisen toteutuksen avuksi on investoitu ohjelmistoihin ja työkaluihin (projektinhallinta-, sopimus- ja budjetoitvälaineet) sekä koulutukseen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuudesta on arvioitu vuosittain uuden toimintavuoden alussa kertaamalla koko henkilöstön kanssa organisaation vastuunjaot, toimintatavat, ohjeet ja työkalut

sekä vuoden lopussa sisäisissä arviointitilaisuuksissa. Lisäksi toimintaa valvotaan kuukausitasolla projektiakohtaisilla budjetti- ja sopimus-katsauksilla.

Arvioinnin perusteella säätiön sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan tila on hyvä.

Helsinki-viikon säätiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on parannettu vuoden 2011 aikana kehittämällä edelleen sisäisessä käytössä olevaa sähköistä ohjesivustoa sekä vahvistamalla säätiön keskeisten toimihenkilöiden osaamista ja yleistä tiedonsaantia säätiön toiminnasta ja toimintatavoista.

Helsinki-viikon säätiön merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat festivaalitoimintaan liittyvä pääsylipputulosten toteutumisen epävarmuus. Riskiä hallitaan toteuttamalla yleisöä kiinnostavaa ohjelmistoa sekä maltillisella lipunhinnoittelulla ja huolellisella projektibudjetoinnilla.

Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy ja Kalasataman jätteen putkikeräys Oy

Vuoden 2012 aikana kehitetään yhtiöiden omaa seuranta juoksevalla toimintasuunnitelman seurannalla ja valvonnalla. Lisäksi yhtiöt ottavat käyttöön omat intranetit, jonne päivitetään sekä hallinnon että projektinjohdon ja toteutuksen tiedot reaaliaikaisena. Tämä varmistaa, että hallituksen jäsenillä ja esim. tilintarkastajilla on välitön pääsy kaikkeen siihen aineistoon, joka yhtiön päätöksenteon kannalta on relevanttia.

Mitox Oy

Mitox Oy:n sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu johtoryhmän ja hallituksen yhteisissä strategiakokouksissa. Vuoden 2011 aikana on kiinnitetty huomiota tulevaisuuden liiketoimintaympäristöön sisältyviin potentiaalisiin toiminnan ja talouden riskeihin sekä käynnissä olevien etäluentapalvelujen toimitusprojektien riskienhallintaan.

Mitox Oy:n riskienhallinta kartoitettiin osana Helen-konsernin kokonaisvaltaista riskienhallintaprojektia vuonna 2010. Projektin tuloksina syntyivät Helen-konsernin riskienhallintapolitiikka ja Helen-konsernin riskienhallinnan periaatteet. Jälkimmäinen asiakirja sisältää Mitox Oy:n riskienhallinnan tavoitteet ja konkreettiset keinot riskien hallitsemiseksi.

Yhtiön toimivan johdon tekemän arvioinnin perusteella Mitox Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Mitox Oy:n arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat palvelukokonaisuuksiin liittyvä teknologiariski, käynnissä oleviin etäluentapalvelujen kokonaisprojekteihin sisältyvät sopimus- ja kumppanuusriskit sekä avainhenkilöstön siirtyminen pois yhtiön palveluksesta.

Niemikotisäätiö

Niemikotisäätiön sisäisen valvonnan toimivuutta arvioitiin vuoden 2011 aikana RAY:n suorittaman tarkastuksen yhteydessä tammikuussa 2011. Arvioinnin tuloksena RAY totesi, että avustusvaroja oli käytetty avustuspäätöksen mukaisesti tarkoituksiin. Tarkastuksen yhteydessä RAY totesi sen, että säätiön muuttunut rooli osaksi kaupunkikonsernia ei johda lukuisien kaupungin omistamien kiinteistöjen saatujen investointiavustuksien takaisinperintään. RAY:n huomautukset koskivat lähinnä joitakin säätiön taloushallinnon työprosessien yhdistelmiä. Niemikotisäätiön hallitus käsitteli tarkastusraportin ja antoi asiasta vastineensa RAY:lle

RAY:n tarkastusraportissa esiin nousseisiin epäkohtiin tehtiin kuluneen vuoden aikana korjaukset. Osittain RAY:n kritisoimat käytännöt johtuivat säätiön erittäin pienestä hallinnosta ja tavoitteesta pitää hallintokulut minimissään.

Niemikotisäätiö on arvioinut merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä seuraavasti:

Operatiiviset riskit

Haasteeksi nousee nykyisen yhä moniongelmaisemman asiakaskunnan kuntouttaminen nykyisellä henkilöstömäärällä. Tämä on toiminnan kannalta suurin haaste. Toiminnan osalta haasteeksi nousee myös toiminnan muuttaminen vastaamaan muuttuvan asiakaskunnan tarpeita ja toiveita. Näihin operatiivisiin riskeihin Niemikotisäätiö pyrkii vastaamaan entistä suunnitelmallisella henkilöstökoulutuksella ja pitkäjänteisellä strategiatyöllä. Operatiivisiin riskeihin kuluu myös asumispalvelutarkoituksiin soveltuvien toimitilojen hankala löytäminen. Niemikotisäätiö neuvottelee aktiivisesti uusista kohteista eri toimitiloja vuokraavien tahojen kanssa.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat lähinnä Niemikotisäätiön kehittämistoimintaan, joka asiakaskunnan muuttuessa on erityisen tärkeää. Merkittävin haaste on löytää kompensoivaa rahoitusta aiemman RAY-rahoituksen tilalle. Niemikotisäätiö menetti RAY-avustuskelpoisuutensa liittyessään osaksi Helsingin kaupunkikonsernia. Niemikotisäätiö yrittää etsiä aktiivisesti uusia rahoituskanavia ja kumppanuuksia kehittämistyöhön.

Toiminnan luonteesta johtuen tiloihin ja henkilöihin liittyviä riskejä kartoitetaan toimipaikkakohtaisilla riskikartoituksilla. Näihin liittyviä vahinkoja pyritään ennalta ehkäisemään mm. koulutuksen ja käytännön harjoitusten avulla.

Niemikotisäätiön hallinnossa toimivilla on hallinnonvastuuturva, jonka pohjalta korvataan vakuutusehtojen mukaisesti aiheutettu taloudellinen vahinko.

PosiVire Oy

PosiViren sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja toteutuksen periaatteet on dokumentoitu yhtiön toimintakäsikirjaan sekä erillisessä asiakirjassa, joka perustuu Helsingin kaupungin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeistukseen. Asiakirjassa on selvitetty PosiVire Oy:n vuonna 2011 tehdyn riskienarvioinnin tuloksia ja niiden perusteella toteutettavia kehittämistoimenpiteitä. Riskienhallintasuunnitelma päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa toimintajärjestelmän päivityksen yhteydessä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuutta arvioitiin sisäisessä auditoinnissa, johdonkatselmuksessa sekä Inspecta Oy:n suorittamassa ulkoisessa auditoinnissa vuonna 2011. Arvioinnin perusteella PosiViren sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Vuoden 2012 aikana kehitetään ja arvioidaan edelleen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuutta osana toimintajärjestelmää sisäisessä auditoinnissa 2/2012 ja johdonkatselmuksessa 3/2012. Inspecta Oy toteuttaa ulkoisen auditoinnin 5/2012, jolloin tarkastetaan myös riskienhallintasuunnitelman toteutuminen. Samalla toimintajärjestelmään liite-

tään vuoden 2011 aikana valmistunut työsuojeluaineisto.

Merkittävämpiä toiminnallisia riskejä on mahdollinen puutteelliseksi jäävä työntekijöiden perehdytys sellaisten maahanmuuttajien kohdalla, joiden suomenkielen osaaminen on lähes olematonta ja työkohteessa tapahtuva perehdytys on puutteellista. Vuoden 2011 aikana valmistui jokaiselle työntekijälle perehdytyskortti, jolla varmistetaan asianmukainen perehdytys.

Kohtalaiseksi luokiteltava rekrytointiin liittyvä riski on mahdollinen työnhakijan mielenterveys- tai päihdetausta. Tätä riskiä pyritään pienentämään laajalla alkukeskustelulla, tiiviillä yhteistyöllä asiakkaiden/ työkohteiden kanssa ja säännöllisellä kontaktilla työntekijän kanssa. Työterveyshuollon kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä ja otettu käyttöön uudenlainen työterveyshuoltoon ohjaamisen malli. Vuoden 2012 aikana päivitetään varhaisenpuuttumisen malli.

Seure Henkilöstöpalvelut Oy

Arvioinnin perusteella Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kannalta ei yhtiössä ole merkittäviä epäkohtia.

Riskienhallintasuunnitelma käsiteltiin yhtiön johdoryhmässä 8.12.2010 ja yhtiön hallituksessa 27.1.2011. Keskeisin tavoite on syventää henkilöstön tietoisuutta riskienhallinnan merkityksestä tavoitteiden saavuttamisessa ja mahdollisuuksien tunnistamisessa. Riskienhallintasuunnitelman päivittämistä, yhtiön toimivaltuuksia sekä myös sisäisen valvonnan ohjeistusta käsitellään keväällä 2012 yhtiön johdoryhmässä.

PUOLIVUOSITTAIN RAPORTOIVAT TYTÄRYHTEISÖT

KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

Helen Sähköverkko Oy

Helen Sähköverkko Oy:n sisäisen valvonnan järjestäminen vastuineen on kuvattu erillisessä hallinto-ohjeessa. Sisäinen valvonta on vastuutettu toimitusjohtajalle, yksiköiden päälliköille ja muille esimiehille. Riskienhallinnan periaatteet on kuvattu riskienhallintapolitiikassa, rahoituspolitiikassa ja ympäristöpolitiikassa sekä toimitusjohtajan hyväksymässä riskikäsikirjassa. Riskien-

Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n on arvioinut merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Yleinen taloudellinen epävarmuus ja taantuma vaikuttavat yhtiön asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen. Mahdollisissa säästötilanteissa asiakkaat voivat vähentää yhtiön palvelujen käyttöä. Asiakkaat eivät välttämättä tiedota näistä päätöksistä ja ratkaisuista etukäteen, joten varautuminen tilauskannan muutoksiin on lähes mahdotonta. Lisäksi asiakkaat voivat päätyä sijaisten hankinnassa ja muissa sijaisjärjestelyissä sellaisiin ratkaisuihin, että yhtiön palveluja ei enää tarvitakaan tai että tilaukset vähenevät huomattavasti. Edellä mainitut asiakkaiden ratkaisut toteutuessaan muodostavat todellisen riskin yhtiön toiminnan kannalta. Yhtiö panostaa kumppanuuteen sekä ennakoitiin yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Tietojärjestelmien toimintakatkokset tai ohjelmien toimimattomuudet yleensä keskeyttävät välittömästi yhtiön liiketoiminnan. Taloudellista menetykset voivat olla huomattavia tietojärjestelmiin liittyvien riskien toteutuessa. Myös puhelinten toimivuus on yhtiön toiminnan kannalta välttämätön. Tiivis yhteistyö ohjelmien toimittajien kanssa on tärkeää ja että ongelmatilanteet hoidetaan mahdollisimman nopeasti.

Henkilöstön saatavuuteen liittyy yhtiön toiminnan kannalta merkittävä riski. Osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön rekrytoiminen on jatkuva haaste yhtiölle. Mikäli yhtiö ei löydä asiakkaiden tarpeisiin soveltuvaa henkilöstöä on sillä välitön vaikutus yhtiön toimintaan ja liikevaihtoon. Yhtiö kilpailee vuokratyövoimasta muiden alalla toimivien henkilöstövuokrausyritysten kanssa. Tämän vuoksi hyvän työnantajakuvan säilyttäminen on yhtiön toiminnan kannalta tärkeää

hallintapolitiikan mukaisesti yhtiön riskien arviointi tehdään kahden vuoden välein ja samassa yhteydessä riskikäsikirja päivitetään.

Strategian mukaan yhtiön riskitaso pidetään alhaisena. Yhtiön hallitus pitää yhdessä johdoryhmän kanssa vuosittain 1-2 strategiaseminaa-

ria. Hallitus ja johtoryhmä arvioivat toimintaansa kerran vuodessa.

Yhtiön riskiasema on säilynyt suunnilleen ennallaan. Vuoden 2012 alussa voimaan astuva uusi sääntelymalli alentaa yhtiön sallittua tuototasoa, mutta investoinnit kyetään hoitamaan suunnitelman mukaisesti. Sääntelymallin muutoksiin liittyvä epävarmuus vaikeuttaa pitkäjän-teistä liiketoimintasuunnittelua.

Yhtiö sai joulukuussa sertifikaatit, jotka osoittavat, että yhtiön toimintajärjestelmä täyttää laatu-standardin 9001 ja ympäristöstandardin 14001 mukaiset vaatimukset.

Yhtiön valmiussuunnitelma valmistui. Jatkotoimenpide-ehdotukset valmistelee eri yksiköiden edustajista koostuva yritysturvallisuusryhmä, jonka esityksestä johtoryhmä tekee tarvittavat päätökset.

Elokuussa realisoitui epätodennäköisenä pidetty riski, kun yhden 110 kV kaapeliyhteyden öljy-kaapeliosuus vioittui korjauskelvottomaksi öljyvuodon seurauksena. Vioittunut kaapeliosuus korvattiin uudella öljyttömällä muovikaapelilla pikaisella aikataululla. Vioittuminen ei aiheuttanut sähkönjakelukeskeytyksiä.

Yhtiön vastuulla olevassa sähköenergioiden taseselvityksessä havaittiin yhden palveluntarjoajan merkittävä virhe, joka oli tapahtunut jo vuonna 2009. Sähkömarkkinoiden menettelyohjeen mukaan sähkönmyyjät sopivat asian keskenään eikä verkkoyhtiölle realisoitunut virheestä kuluja.

Monivuotinen hanke jakeluverkon ilmajohtojen vähentämiseksi osoitti kannattavuutensa loppuvuoden Tapani-myrskyn aikana. Myrskystä selvittiin kahdella jakelukeskeytyksellä Santahaminan ja Laajasalon alueella.

Riskikäsikirja päivitettiin, tärkeimpien riskien vaikuttavuus arvioitiin ja tiedot vietiin Helen-konsernin riskirekisteriin. Merkittävimmät riskit liittyvät sääntelymallin muutoksiin ja erilaisiin palvelu- ja hankintasopimuksiin.

Sääntelyyn liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan olemalla aktiivisesti mukana toimialajärjestön edunvalvontatyössä. Yhtiöllä oli vuonna 2011 edustaja Energiateollisuus ry:n kahdessa toimi-

kunnassa ja neljässä työryhmässä. Alueellisissa erityiskysymyksissä on tehty tiivistä yhteistyötä Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n kanssa ja periaatetason edunvalvontatukea on saatu myös muilta kaupunkiverkkoyhtiöiltä. Sopimuksiin liittyvät korko- ja hintariskit suojataan riskienhallintapolitiikan mukaisesti. Muut sopimusriskit pyritään minimoimaan huolellisella sopimusvalmistelulla ja riittävän suurilla sopimussakoilla.

Helsingin Matkailu Oy

Helsingin Matkailu Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä on huomioitu yhtiön toiminnan luonne ja pieni koko. Yhtiön hallitus valvoo toimintaa ja seuraa Helsingin kaupungin konserniohjeiden noudattamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu vuosittain hallituksen tilinpäätöskokouksessa.

Hallituksen käsityksen mukaan Helsingin Matkailu Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on yhtiön kokoon nähden hyvä.

Palkanlaskenta ja tietyt henkilöstöpalvelut siirrettiin vuoden 2011 alusta alkaen kaupungin Taloushallintopalvelun hoidettavaksi. Tällä varmistetaan yhdenmukainen kohtelu kaupungin työntekijöiden kanssa.

Yhtiössä otettiin käyttöön heinäkuussa M2 matka- ja kulunhallintajärjestelmä. Järjestelmän käyttöönotto selkeyttää yhtiön matka- ja kululaskukäytäntöjä ja helpottaa seuraamaan ja tarkistamaan myös yritysluottokorttistoja. Kassaohjeistuksia kehitetään edelleen ja koulutusta ja tarkastuksia tehostetaan. Kassajärjestelmän, maksupäätteiden sekä HSL-latauskoneen toimintahäiriöt ovat ajoittain vaikuttaneet myynnin sujuvuuteen ja myyntiraporttien täsmäytykseen.

Yhtenäinen Winpos-kassajärjestelmä myyntipisteissä on vakiintunut käyttöön ja sen raportointiominaisuuksien hyödyntäminen on helpottanut seurantaa ja varastokirjanpitoa.

Yhtiön toiminta on riippuvainen Helsingin kaupungin ja sen matkailu- ja kongressitoimiston linjauksista ja yhteistyösopimuksen jatkumisesta. Matkailu- ja kongressitoimiston tavoitteena on yritys yhteistyön lisääminen ja ulkopuolisen rahoituksen kasvattaminen yhtiön kautta, joten riski on yhtiön kannalta pieni.

Oy Mankala Ab

Oy Mankala Ab on ns. Mankala-periaatteella toimiva yhtiö, mikä tarkoittaa että yhtiön sähköntuotanto myydään omakustannushintaan vesivoima- tai muiden osakkeiden suhteessa osakkaille ja sitä kautta valtakunnan kulutukseen. Mankala-periaatteella toimivissa yhtiöissä osakkaat vastaavat kustannuksista osuuksiensa suhteessa, joten yhtiöllä ei ole liiketoimintariskiä, eikä se altistu markkinasähkön hintariskille. (tiedot Tytäryhteisöjen seurantaraportista 4/2011)

Radio- ja televisiotekniikan tutkimus RTT Oy (Forum Virium Helsinki)

Arvioinnin perusteella Radio- ja televisiotekniikan tutkimus Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on melko hyvä.

Toiminta on edelleen kehittynyt vuodesta 2010 seuraavasti:

- Kassavirtalaskelmaa on kehitetty tarkemmaksi ja reaaliaikaisemmaksi.
- Toiminnan rahoituspohjaa on vahvistettu eri rahoituslähteistä rahoitettuja hankkeita lisäämällä.
- Yhtiön henkilöstö- ja kulurakenne on sovitettu vastaamaan tulevaa rahoitustilannetta.

Makroekonomian tuomat riskit

Mahdollinen taloudellinen taantuma voi vaikuttaa sekä julkistahon että yritysten sitoutumiseen toimintaan. Julkistahojen, erityisesti Helsingin kaupungin, osalta tärkeintä on tuottaa hankkeiden kautta onnistuneita palvelupilotteja, jotka edelleen perustelevat kaupungin investoinnin toimintaan. Digitalisoituminen on avain palvelujen tuottavuuteen, joten kiristyvässä taloustilanteessa tulisi satsata entistä enemmän resursseja palvelujen tuottamiseen uusilla tavoilla. Yritysten osalta tärkeintä on toimintatapojen selkeys ja onnistuminen yhteistyön sillanrakentajana. Yritykset hakevat verkostosta tietoa, kontakteja sekä yhteyksiä julkisen sektorin kehittämistoimintaan.

Kumppaniverkoston liittyvät riskit

Forum Virium Helsingin toiminta perustuu yhteistyöhön, erityisesti julkisten ja yksityisten tahojen välillä. Yritykset maksavat mukanaolostaan vuosittaista jäsenmaksua. Yritysten sitou-

tumisen heikkeneminen tai toiminnan painopisteiden muuttuminen voi aiheuttaa jäsenyrityksen eroamisen. Jäsenmaksuriskiä hallitaan pitämällä jatkuvaa yhteyttä kaikkiin jäsenyrityksiin sekä sillä, että jäsenyyteen on sovittu irtisanomisaika mikä mahdollistaa talouden sopeuttamisen mahdollisesti muuttuvaan tilanteeseen.

Yhtiö saa Helsingin kaupungin innovaatiarahastolta toimintarahoitusta, josta suuruudesta päättää vuosittain kaupunginhallitus. Kuntatalouden kiristyminen voi olla riski julkisen rahoituksen kannalta. Rahoituksen jatkuminen pyritään varmistamaan tuottamalla hankkeita, jotka toteuttavat kaupungin kanssa sovittuja tavoitteita. Lisäksi yhtiö kehittää jatkuvasti muuta rahoituspohjaansa, jottei toiminta ole riippuvaista innovaatiarahaston rahoituksesta.

Hankehallintaan liittyvät ulkoiset riskit

Kussakin hankkeessa on riskinhallintasuunnitelma. Hankkeiden etenemistä seurataan säännöllisesti. Jäsenyritykset ja muut hankepartnerit osallistuvat hankkeisiin omilla resursseillaan. Hankkeissa, joita Forum Virium Helsinki koordinoi, se vastaa koko hankkeen toteuttamisesta rahoittajien kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti. Riskinä on se, että partnerit eivät toteutaisi omia velvoitteitaan. Riskiä hallitaan hanke-sopimuksilla ja -seurannalla. Sitovissa sopimuksissa eri osapuolten panostus on tarkkaan sovitettu. Sopimusrikoista on sovittu sanktiot.

Sisäiset hankeriskit

Virheet hankkeiden hallinnassa voivat vaarantaa niiden rahoituksen. Hankkeen seurantaan varten kullekin hankkeelle on perustettu ohjausryhmä. Hankevastuulliset raportoivat säännöllisesti yrityksen johdolle hankkeen etenemisestä. Forum Virium Helsingillä on käytössä projektinhallintajärjestelmä, jossa seurataan kunkin hankkeen tilannetta. Kirjanpidossa hankkeet ovat kukin oma kustannuspaikkansa. Näillä keinoin pyritään varmistamaan sekä projektien sisällön että talouden toteutuminen suunnitellulla tavalla.

Hankkeisiin voi sisältyä hankintoja. Hankintoja tehtäessä on noudatettava hankintalakia ja kaupunkikonsernin ohjeita. Epäonnistuneisiin hankintoihin sisältyy merkittävä mediariski. Hankintojen riskiä hallitaan suunnittelemalla hankinnat huolellisesti hankintaohjeistusten mukaisesti.

Suomen Energia-Urakointi Oy

SEU:n sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty osana yhtiön toiminnan suunnittelun, ohjauksen ja raportoinnin menettelyjä. Nämä menettelyt on kuvattu yhtiön toimintajärjestelmässä, johon kuuluu laadunhallinnan (ISO-9001 v. 2000 mukaisesti), ympäristöasioiden hallinnan (ISO-14001 mukaisesti) sekä työterveys ja työturvallisuusasioiden hallinnan (OHSAS-18001 mukaisesti) menettelytavat. Toimintajärjestelmän riskienhallinta-funktiota tukee ja täydentää yhtiön hallituksen ja tilintarkastajien osakeyhtiölain mukaiset valvonta- ja tarkastusmenettelyt. Näissä yhteyksissä ei ole havaittu merkittäviä puutteita sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan toiminnoissa.

Vaikuttavuudeltaan SEU:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on kokonaisuutena melko hyvä. Toimintajärjestelmässä on tunnistettu toiminnan riskit ja määritelty niiden hallintaan menettelyt.

Kehittämistä vaatii kuitenkin kyky kaikkialla organisaatiossa soveltaa menettelyjä jokapäiväisessä toiminnassa. Tämä tukemiseksi toimintajärjestelmän keskeisiä osia on erikseen koottu ja perehdytetty organisaatiolle sekä muistutettu asiasta sisäisen tiedottamisen kautta. Vaikuttavuuden parantamiseksi tavoitteena on myös lisätä sisäisten ja ulkoisten auditointien määrää.

SEU:n sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana toimintajärjestel-

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖTOIMEN TOIMIALA

MetropoliLab Oy

Säännöllinen sisäinen valvonta sisältää johdon raportit, poikkeamien seurannan, talousarvion toteutumisen seurannan. Lisäksi laboratorion laatujärjestelmä edellyttää tiettyjen dokumentoitujen menettelytapojen ja ohjeiden noudattamista kaikessa toiminnassa.

Arvioinnin perusteella MetropoliLab Oy:n riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä. MetropoliLab Oy on parantanut toimintansa riskinarviointia ottamalla sen työkaluksi PK-RH Foorumin haavoittuvuusanalyysin. Arviointimenettely on kohdistettu seuraaviin toiminnallisiin prosesseihin ja palveluihin: liikeriskit, henkilöstöriskit, sopimus- ja vastuuriskit, tuoteriskit, tietoriskit, ympäristöriskit, palo- ja rikosriskit.

män jatkuvan parantamisen menettelyjen mukaisesti. Erityisesti huomiota on kiinnitetty työtaturmien vähentämiseen ja sairauspoissaolojen hallintaan.

Vuoden 2011 aikana jatkettiin sisäistä valvonnan ohjeistuksen kehittämistä luomalla ensimmäinen kattavampi versio. Lisäksi jatkettiin sopimusten hallinnan kehittämistä. Vuoden 2012 aikana kehittämistoimia jatketaan ja laajennetaan mm. projektitoiminnassa, joka on yrityksemme ydin-toimintaa.

Arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat avoimilla kilpailuilla markkinoilla toimimiseen liittyvät liiketoimintarisikit, asiakkaiden maksukykyriski, myyntisopimusten vahingonkorvaus- ja laaturiskit, asennustöiden työturvallisuus- ja työterveysriskit, henkilöstön kiihtyvä eläköityminen sekä organisaation avainhenkilöiden resurssiriski. Näitä riskejä hallitaan sopimuksin, laatujärjestelmien avulla ja henkilöstöä kouluttamalla.

Kireässä taloustilanteessa toimintaympäristön ja markkinoiden vaikutusten ajantasainen seuraminen on erittäin tärkeää. Hallitus on kiinnittänyt huomioita saamaansa taloudellisen informaation puutteellisuuteen. Erityisesti tehdyt talousenusteet ovat olleet epäluotettavia. Toimiva johto on ryhtynyt selvittämään asiaa.

Arvioinnissa on luokiteltu riskit, arvioitu niiden nykyisiä hallintakeinoja ja näin muodostettu selkeä kuva merkittävimmistä riskeistä ja niiden hallinnasta. Tarvittaessa täydennetään sisäisiä valvontatoimenpiteitä.

Riskienhallintaa tehostetaan saadun arviointityön perusteella alkuvuodesta 2012. Lisäksi on vuonna 2011 laadittu laitteistohankintojen pitkän tähtäimen investointisuunnitelma ja henkilöstön koulutus- ja kehityssuunnitelma.

MetropoliLab Oy:n merkittävimmäksi toiminnalliseksi riskiksi on arvioitu liiketoiminnan sopimukseen liittyvät vastuuriskit. Riskin hallitsemiseksi noudatetaan asiantuntijoiden suosittelemia toi-

mintatapoja sopimusten uusimisessa ja laatimisessa sekä huolehditaan riittävästä vastuuvakuutusturvasta.

Oy Gardenia-Helsinki Ab

Gardenian riskienhallintasuunnitelma valmistui vuonna 2008. Riskejä on arvioitu sektoreittain koko toiminnan kattavasti. Viikoittaisissa koko henkilökuntaa koskeissa palavereissa käydään läpi mahdollisesti esiin tulleita asioita ja sovitaan käytännöt, miten toimitaan mahdollisissa ongelmakohdissa.

Koska yritys on pieni, toimitusjohtaja vastaa sisäisestä valvonnasta. Toimitusjohtaja raportoi tilanteesta yhtiön hallitukselle kokouksissa ja tarvittaessa sähköpostilla kokousten välillä. Henkilökunta raportoi esiin tulleista asioista toimitusjohtajalle. Pienessä yrityksessä kaikki yleensä tietävät, mitä talossa tapahtuu, keskinäinen valvonta toimii hyvin.

Arvioinnin perusteella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on pääasiassa hyvä, niissä asioissa, mihin itse pystytään vaikuttamaan. Häiriöitä aiheuttavia tekijöitä pyritään ennakoimaan ja luomaan käytäntöjä, miten pystytään toimimaan niin, ettei häiriöitä synny. Viikkopalavereissa on luotu koko vakituisen henkilökunnan voimin käytäntöjä ja asioista tiedotetaan sähköpostilla ilta- ja viikonlopputyöntekijöille. Henkilökunnan vaihtuvuus on toistaiseksi ollut lähes olematonta, mikä vaikuttaa siihen, että tieto-taito on pysynyt talossa ja on helpottanut riskienhallintaa.

Vuoden 2011 aikana rikkoontui useita tietokoneita, jonka vuoksi tietojen varmistusta on kehitetty. Yhtiön talouteen liittyviä riskitekijöitä ilmaantui vuoden 2011 aikana. Tilanteesta tiedotettiin omistajia ja tilannetta selvitetään parhaillaan.

Kiinteistön omistajaa ja huoltoyhtiötä on myös informoitu ympäristön turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä ja toiveista, joilla turvallisuutta voitaisiin parantaa. Ongelmat koskevat lähinnä ulkova-laistusta ja huoltoa.

Vuoden 2012 aikana riskit kartoitetaan uudestaan yhdessä henkilökunnan kanssa.

Gardenia-Helsinki Oy:n suurimmat riskit liittyvät rahoitukseen ja ulkopuolisiin olosuhteisiin (yleinen taloustilanne). Yhtiön tulo-rahoitus tulee Hel-

singin kaupungin virastojen tilauksista, omista tuotoista ja kaupunginavustuksesta. Kustannuksista vuokrat ja palkkamenot muodostavat yli 80 % kustannuksista, 20 % kustannuksista rahoitetaan kaikki muut toimintamenot.

Omien tuottojen osuus on noin 30 %. Yhtiö on riippuvainen kaupungin toimista. Opetusvirasto lopettaa luontokouluopetuksen tilaamisen vuonna 2012 ja se aiheuttaa heti suuria taloudellisia ongelmia. Luontokoulua varten on oma henkilö ja tilat, joista aiheutuu yhtiölle kustannuksia joka tapauksessa.

Vuokrannousu aiheuttaa suuren taloudellisen riskin jatkossa. Koska yhtiö ei pysty muuttamaan toimintaansa halvempiin tiloihin, ei yhtiö pysty itse vaikuttamaan tästä aiheutuvaan riskiin. Vuokrannousu aiheuttaa maksuvalmiusongelmia parissa vuodessa, kun kaikki tämän hetken likvidi menee vuokranmaksuun. Yhtiö on reagoinut riskeihin viemällä omat kustannukset niin alas kuin se on mahdollista. Jatkossa kustannuksiin ei pystytä niin paljon vaikuttamaan, sillä koneiden ja laitteiden sekä kalusteiden vanheneminen ja rikkoontuminen aiheuttaa väistämättä kustannuksia.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy

Vuoden 2011 aikana on toteutettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi vuoden 2010 riskienhallintasuunnitelman mukaisesti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu yhtiön johtoryhmässä johtoryhmän tekemän riskikartoituksen avulla. Arvioinnin perusteella yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila oli vuoden 2010 lopulla kokonaisuudessaan välttävä. Tilanne pysyi samana vuoden 2011 ajan.

Taloushallintoa ja sen järjestelmiä pyritään kehittämään jatkuvasti, etenkin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta. Vuoden 2011 alusta lähtien oli suunniteltu siirtyminen aiempaa tarkoituksenmukaisempaan kirjanpito- ja palkanlaskentaohjelmaan. Kehitystyö kuitenkin katkesi vuoden 2011 aikana taloushallinnon avainhenkilöstön muutosten takia. Myös uuden kirjanpito- ja palkkalaskentaohjelmiston käyttöönotto 1.1.2011 toi omat haasteensa seurantaan ja raportointiin kuluneen vuoden aikana. Lisäksi sisäisen laskennan apuvälineeksi hankittiin raportoinnin ja budjetoinnin työkaluksi uusi järjestelmä vuoden 2011 alussa. Järjestelmän täysi käyttöönotto ja hyödyntäminen kuitenkin viiväs-

tyin henkilöstömuutoksen takia ja ohjelmistojen yhteensopivuuteen liittyvien ongelmien vuoksi.

Taloushallinnon kehittämistä jatkettiin vahvistamalla olemassa olevaa seurantajärjestelmää, luomalla uuden raportointimenetelmän sekä keskittymällä paikkaamaan etenkin sisäiseen valvontaan tulleita aukkoja. Vuoden 2012 aikana on tarkoitus ottaa taloushallinto kokonaisvaltaisesti haltuun myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kannalta.

Tuotantoa harjoittamattomana palvelu- ja asiantuntijayrityksenä yhtiön keskeinen arvo liittyy henkilöstön osaamiseen ja merkittävimmät riskit ovatkin (avain)henkilöstöriskejä. Näihin varautuminen oli vuonna 2011 vielä hyvin puutteellista. Vuoden aikana tapahtui muutoksia avainhenkilöstössä, joka toi omat haasteensa yhtiön toimintaan. Uuden henkilöstöpäällikön myötä tähän riskiin voitiin kuitenkin alkaa varautua paremmin. Henkilöstöpäällikkö sai aikaan muutoksia esimerkiksi parantamalla ns. varahenkilöiden osaamista. Tämä on erityisen tärkeää etenkin talous- ja henkilöstöhallinnon osastoilla, jossa eniten muutoksia tapahtuikin. Henkilöstöriskin odotetaan pienenevän vuonna 2012.

Yhteisön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty edelleen vuoden 2011 aikana perehtymällä paremmin riskienhallinnan viitekehykseen ja kehittämällä kassavarojen hallintaa, ohjeistusta ja valvontaa.

Riskikartoituksen päivitys ja sen perusteella tehty riskienhallintasuunnitelma on hyväksytty yhtiön hallituksessa.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä, arvioidun kokonaisriskin mukaisessa suuruusjärjestyksessä, suurimmas- ta alkaen:

1) Rahoitukseen liittyvät riskit: Eu-rahoituksen väheneminen, rahoitusmahdollisuuksia jää hyödyntämättä, kuntien työllistymisvarojen loppuminen/ oleellinen leikkaaminen.

2) Henkilöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit: työympäristöön liittyvän riskitekijän laukeaminen kuten tulipalo, rakenteiden pettäminen, sisäilmaongelmat, väkivalta tai sen uhka, pandemia. Myös avainhenkilöihin kohdistuvat

riskit eikä niinkään fyysisen ympäristön uhkaan enemmän liittyä työssä jaksamiseen.

3) Uuden toimipisteen perustamiseen liittyvät riskit/uuteen toimipisteeseen muuttamiseen liittyvät riskit: Investointiriskit: jos tehdään kerrassaan virheinvestointi. Toiminnan käynnistymiseen liittyvät riskit (jos myynti jää esim. 70%:iin ajatellusta).

4) Henkilöstön osaamiseen ja asenteeseen liittyvät riskit sekä avainhenkilöriskit: muutosvastarinta, ammattitaitoisen työvoiman saannin haasteet, jatkuvan oppimisen puutteet, henkilöstön ikääntyminen ja rakennemuutos, henkilöstön nopea vaihtuvuus, pienipalkkaisuus.

5) Hankintaan liittyvät riskit ja ongelmat: valmistelussa, tarjouspyynnössä, kilpailutuksessa tai sopimuksissa tapahtunut puute tai virhe, lisääntyvä hankintaosaamisen tarve, vuokrasopimuksen tekeminen.

6) Toimintaympäristöön liittyvät epävarmuustekijät: jätelainsäädännössä tapahtuvat muutokset, Kierrätyskeskus ei pärjää tarjouskilpailussa muille neuvontapalvelun tarjoajille, HSY vähentää radikaalisti neuvontaa tai lopettaa neuvonnan ostamisen alihankintana, koulujen uuteen tunti-kehysuunnitelmaan ei sisälly kestävän kehityksen kasvatusta (koulujen motivaatio neuvonnan tilaamiseen vähenee), kiinnostus ympäristöasioita kohtaan vähenee

7) Maineen heikkeneminen: työntekijän tai asiakkaan protestointi, arvojen vastainen toiminta, hankerahojen väärinkäyttö tahallaan tai vahingossa, työllisyysrahojen käytön kyseenalaistaminen.

Riskienhallintasuunnitelmaan on kirjattu vuodelle 2012 useita kehittämistoimenpiteitä.

Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy

Varikkokiinteistön sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty noudattamalla kaupungin konserniohjeita. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on arvioitu konsernihallinnolle toimituissa osavuosi- ja vuosikatsauksissa. Arvioinnin perusteella Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana päivittäisen toiminnan osana. Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy ei ole erikseen arvioinut merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä.

Suomenlinnan Liikenne O.Y. - Sveaborgs Trafik A.B.

Varustamon sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty noudattamalla kaupungin konserniohjeita. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on arvioitu konsernihallinnolle toimitetuissa osavuosi- ja vuosikatsauksissa.

Arvioinnin perusteella Suomenlinnan Liikenne Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana päivittäisen toiminnan osana. Suomenlinnan Liikenne Oy ei ole erikseen tehnyt merkittävimpien riskien ja epävarmuustekijöiden arviointia.

Työmaahuolto Oy Ab

Arvioinnin perusteella Työmaahuolto Oy Ab:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on maksuliikenteen osalta hyvä. Kuluneella eikä edeltävillä tilikausilla ole havaittu virheitä raha- ja maksuliikenteen osalta. Raha- ja maksuliikenteen valvontaa on tehostettu ja nopeutettu siirtymällä käyttämään sähköistä laskujen hyväksyntää, jossa kaikki hyväksyjät ja kirjanpitäjät näkevät

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN TOIMIALA

Oulunkylän sairaskotisäätiö

Säätiön toiminnan kannalta keskeisin riski on tunnistettu liikeriski: sotainvalidien ja veteraanien tilalle on löydettävä uusia asiakas/potilasryhmiä, jotta toiminta voi jatkua täysipainoisesti varmistuen samalla sotainvalidien ja muiden veteraanien palvelut (vrt. huonoimmassa tilanteessa jos uusia potilasryhmiä ei saada, toiminta loppuu). Uuden sidosyksikköaseman suhteessa Helsingin kaupunkiin on suunniteltu helpottavan palvelurakennemuutostusta – on kuitenkin huomioitava, että tilanne edellyttää jatkuvaa seurantaa ja tiivistä yhteistyötä tilaajan kanssa, sillä lopullinen paikkamäärä ja hoitopäivähinta neuvotellaan kaupungin kanssa vuosittain, vaikka puitesopimus ja arvio vapautuvista tavoitepaikkamääristä on kirjattu vuosille 2011-2014. Vuoden 2012 osalta kaupunki ei osta koko

reaaliajassa tilin tapahtumat ja maksettavat laskut.

Yhteisön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 laatimalla tarkempi tilikartta tilikaudelle 2012 sekä kouluttautumalla hankintojen kilpailuttamiseen.

Työmaahuolto Oy Ab on arvioinut toimintansa laajuuteen ja rakenteeseen nähden merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittämiseen vaikuttavia seikkoja.

Toiminnan osalta sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty siten, että laitteiden kuntoa seurataan jatkuvasti, huolletaan säännöllisesti ja varaosia pidetään varmuusvarastossa Pakkalahassa. Myös ennakkohuoltojärjestelmän avulla kontrolloidaan ja minimoidaan laitteiden toimivuuteen liittyviä riskejä, jota toimintaa tukevat myös uudet investoinnit. Palmia Catering Pakkalan kanssa pidetään säännöllisesti palavereja tarvittavista laitteista, huollosta ja investoinneista. Työmaahuolto Oy Ab:ssa sisäistä valvontaa ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu muun toiminnan osalta Palmia Cateringin tuotannon riskien kautta.

Yhtiön merkittävimpiä toiminnallisia riskejä ovat sabotaasi, tulipalo sekä sähkö- ja vesikatkot. Tuotantolaitteiden ikääntyminen muodostaa niin toiminnallisen kuin taloudellisenkin riskin.

vapautuvaa kapasiteettia, mutta liikeriskiä pienentää tilaajakannan laajeneminen: syksyllä 2011 OKS osallistui HUS:n järjestämään kilpailutukseen koskien ortopedis-traumatologisten potilaiden jatkohoitoa ja -kuntoutusta, ja sopimus sairaansijoista tehtiin vuoden 2012 alusta lukien.

Jatkossa on huomioitava kuitenkin sidosyksikköaseman tuomat rajoitteet: ns. In house -asema mahdollistaa noin 10 % tulojen hankkimisen muilta kuin hankintayksikköinä toimivilta Helsingin kaupungilta ja Valtiokonttorilta. Ongelma on seuraavan kerran toteutumassa vuonna 2013. HUS:n mahdollinen hankintayksikköasema, jolloin OKS olisi myös HUS:n sidosyksikkö, voisi olla ratkaisu asiaan. Säätiön aseman ja kuntoutussairaalan tehtävän selkeä

määrittely osana kaupungin palveluja on edelleen merkittävä tekijä liikeriskin poistamiseksi. Vaikka OKS:n tuottavuus voidaan arvioida hyväksi, on toisaalta tunnistettava myös kannattavuuden riski. eli kaupungin kanssa neuvotellulla hinnalla on pystyttävä kattamaan myös kiinteät kustannukset. Hinnankorotus vuodelle 2012 on 2 %, vaikka kustannukset nousevat ennusteen mukaan tätä enemmän (mm. palkat 2,4 %). Helsingin kaupungin kanssa neuvoteltu, vuosisopimuksen hinta vuodelle 2011 on edelleen 10 % pienempi (298 €) kuin kilpailutuksen seurauksena vuonna 2009 saatu hinta (330 €).

SIVISTYS- JA HENKILÖSTÖTOIMEN TOIMIALA

Helsingin Musiikkitalon säätiö

Asiamies ja säätiön hallitus pyrkivät tunnistamaan säätiön toimintaan liittyvät riskit jo ennakolta miettimällä säätiön tulevaisuutta aktiivisesti ja säännöllisesti. Asiamies raportoi hallitukselle tietoonsa tulleista säätiön toimintaan liittyvistä riskeistä. Viime kädessä hallitus päättää tarvittaaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä tunnistettujen riskien aktiiviseksi poistamiseksi tai minimoimiseksi. Säätiö raportoi toimintaansa liittyvistä riskeistä ja niiden poistamistoimenpiteistä säännöllisesti puolivuositain Helsingin kaupungille.

Säätiön toimintakenttä ja toiminnan laajuus huomioon ottaen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Helsingin Musiikkitalon säätiö on arvioinut toimintansa laajuuteen ja rakenteeseen nähden merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Arvioinnissa esille tullut yhtiön lähi vuosien merkittävin riski tai epävarmuustekijä liittyy säätiön varallisuusasemaan ja sen tuomiin mahdollisuuksiin toteuttaa tarkoitustaan. Säätiölle perustamisvaiheessa asetetun säädepäätöksen ja sen saaman sinänsä suuren Pro Musica säätiön myöntämän avustuksen tuottamat vuotuiset tulot eivät riitä kovinkaan hyvin säätiön tarkoituksen vaikutukselliseen toteuttamiseen. Nykyisellään säätiö ei voi myöntää kuin muutamia pienehköjä avustuksia vuosittain.

Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö

Arvioinnin perusteella Helsingin seudun kesäyliopistosäätiön sisäisen valvonnan tila on hyvä. Toimintaan vaikuttava suurin riskitekijä on yh-

Säätiön taloudellinen tilanne ja maksuvalmius ovat kuitenkin hyvät ja tuotekohtaista kannattavuusprosenttia tuottavuuden tunnuslukujen rinnalla seurataan kvartaaleittain. Myös sisäinen kustannustehokkuus eli tuottavuus on hyvä. HUS:n kanssa sovitut hoitopäivähinnat ovat kaupungin in house -hintoja korkeammat. Valtiokonttori puolestaan korottaa hintoja yleiseen kustannustason arvioituun nousuun perustuvan indeksin perusteella, ja korotus vuodelle 2012 on 3,3 %, joka kattanee kustannustason nousun.

teiskunnan taloudellinen tilanne ja sen kehitys. Tämä vaikuttaa suoraan oppilasmääriin ja sitä kautta kaikkeen toimintaan. Tähän tekijään kesäyliopisto ei pysty itse vaikuttamaan vaan ainoastaan ennustamaan sen kehitystä. Tätä varten on luotu yhteistyösuhteita muihin vastaaviin laitoksiin sekä sivistystoiminnan asiantuntijoihin ennustettavuuden parantamiseksi. Lisäksi kesäyliopiston henkilöstö vuosittain arvioi toimintaympäristöä sekä siitä aiheutuvia vaikutuksia tai uhkia kesäyliopiston toimintaan.

Yhteisön sisäistä valvontaa on edelleen kehitetty pitämällä ajan tasalla päivitykset hankittuihin kirjjanpidon ja talouden ohjelmistoihin. Näiden avulla kyetään talouden toteutumista seuraamista parannettu ja ollaan lähellä reaaliaikaista seurantakykyä. Kehitettyä kurssikohtaista talouden toteutuman seurantaa on käytetty. Säätiön vaikutukset on tarkistettu.

Arvioinnissa esille tullut merkittävin riski ja epävarmuustekijä on taloudellinen tilanne: jäsenkaupunkien toiminta-avustukset, opetusministeriön avustus sekä oppilasmaksut.

Suurin vaikuttava tekijä on opiskelijamäärä, sillä se vaikuttaa suoraan kuluvana vuonna talousarvion toteutumiseen ja kahtena seuraavana vuonna valtion avustukseen. Talouden yleinen heikkeneminen ja sen aiheuttama oppilasmäärän ”romahtaminen” on suurin riskitekijä. Pienempi riski on yleisen taloustilanteen mahdollinen vaikutus jäsenkaupunkien avustuksen tasoon. Jäsenkaupunkien toiminta-avustusten pieneneminen tai loppuminen kokonaan aiheut-

taisi korotuksen oppilasmaksuihin, joka edelleen vaikuttaisi oppilasmääriin. Riskit nähdään kuitenkin tällä hetkellä ja edelleen vuonna 2012 hyvin pieneksi.

Helsingin teatterisäätiö

Teatterisäätiön hallitus on arvioinut teatteritoiminnan riskien hallintaa määrittelemällä strategiassaan teatterin tulokortin strategiset linjaukset, menestystekijät ja toimenpideohjelmat. Hallitus on tarkistanut tulokortin tavoitteet vuoteen 2013. Tärkeimpänä strategisena linjauksena teatterin talouden hallinnassa on edelleen taloudellisten riskien huomioiminen ohjelmistosuunnittelussa sekä esitystoiminnan ja oman tulo-hankinnan turvaaminen kaikissa olosuhteissa. Tämän tavoitteen saavuttamisessa on keskeisenä riskien hallinnan elementtinä oman pääoman vahvistaminen turvaamaan vuosittaiset lipputulovaihtelut. Strategian mukainen 2,5 milj. euron tavoite onkin jo ylitetty vuoden 2011 tilinpäätöksessä.

Kaupunginteatteri on laatinut yhteistyössä vakuutusyhtiön kanssa teatterin turvaselvityksen, jossa on arvioitu henkilöstön, omaisuuden ja toiminnan vakuutukset. Teatterin aulapalveluista ja katsojien yleisöturvallisuudesta vastaa Sode-xo Oy, joka on laatinut omat turvallisuusohjeet henkilökunnalleen.

Edustajiston ja hallituksen jäsenillä sekä teatterin johdolla on voimassa olevat vastuuvakuutukset.

Arvioinnin perusteella Kaupunginteatterin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan voidaan arvioida vuoden 2011 tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä olevan hyvä. Myös työturvallisuuteen kiinnitetään jatkuvasti huomiota. Riskienhallintaa kehitetään edelleen osana Kaupunginteatterin toimintaa ja suunnitteluprosessia.

Arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat teatteritoiminnan perusluonteen mukaisesti itse esitystoimintaan liittyvät epävarmuustekijät, alan henkilöstövaltaisuus, produktoiden taiteellisten ja taloudellisten tulosten onnistuminen ja ensi-iltojen saama vastaanotto, mitkä merkittävästi vaikuttavat teatterin katsojatavoitteiden saavuttamiseen ja oman tulo-hankinnan onnistumiseen.

Helsinki Stadion Oy

Toimitusjohtaja ja yhtiön hallitus pyrkivät tunnistamaan yhtiön toimintaan liittyvät riskit jo ennakolta miettimällä yhtiön tulevaisuutta aktiivisesti ja säännöllisesti. Toimitusjohtaja raportoi hallitukselle toimitusjohtajan tietoon tulleista yhtiön toimintaan liittyvistä riskeistä. Viime kädessä hallitus päättää tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä tunnistettujen riskien aktiiviseksi poistamiseksi tai minimoimiseksi. Helsinki Stadion Oy raportoi toimintaansa liittyvistä riskeistä ja niiden poistamistoimenpiteistä säännöllisesti puolivuositain Helsingin kaupungille. Muuta ulkopuolista arviointia ei ole suoritettu.

Helsinki Stadion Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu sisäisesti toimitusjohtajan ja hallituksen toimesta. Tilintarkastaja on myös arvioinut yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaista järjestämistä. Arvioinnin perusteella Helsinki Stadion Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Yhteisön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on edelleen kehitetty vuoden 2011 aikana toteuttamalla yhtiön omistaman kiinteistön kattavan kuntokartoituksen korjaus- ja kunnossapitosuosituksia, jotka toimivat yhtenä välineenä yhtiön merkittävimmän riskin todennäköisyyden ja suuruuden arvioinnissa sekä sen minimoimisessa.

Arvioinnissa esille tullut yhtiön lähivuosien merkittävin riski tai epävarmuustekijä liittyy yhtiön rahoitusrakenteeseen ja yhtiön omistaman kiinteistön kunnossapitoon. Yhtiötä perustettaessa ei ole välttämättä pystytty huomioimaan kiinteistön kunnostustarpeiden laajuutta ja tarvetta pysyä kehityksen mukana. Kuntokartoituksen yhteydessä paljastui, että yhtiö ei välttämättä kykene suorittamaan suurimpia peruskorjauksia ilman ulkopuolista rahoitusta. Yhtiön tulo-rakenne on kuitenkin muuttunut hieman vuoden 2011 alusta, jolloin yhtiö on alkanut saada vuokratuloa omistamansa kiinteistön vuokralaiselta. Kymmenen ensimmäisen vuoden vuokra on maksettu aikoinaan kertasuorituksena ja se on käytetty stadionkiinteistön rakennuskustannuksiin.

Yhtiö on ryhtynyt toteuttamaan kuntokartoitukseen sisältyviä suositeltavia huolto- ja korjaustoimenpiteitä varojensa puitteissa. Kunnostus- ja korjaustoimenpiteitä priorisoidaan ja toteutetaan edelleen vuonna 2012 kuntokartoituksen tulos-

ten ja suositusten perusteella yhtiön varojen puiteissa. Yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja selvittävät lisäksi suurempien hankkeiden osalta vaihtoehtoisia rahoitustapoja.

Jääkenttä-säätiö

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toimivuutta on arvioitu yhdessä tilintarkastajan kanssa tarkastusraporttien mukaan. Erillisiä arviointitilaisuuksia ei ole järjestetty.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2010 aikana ohjeistamalla henkilöstöä jatkuvaan valpauteen.

Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat asiakkaiden maksukykyyn liittyvät riskit. Omaisuus on suojattu tarvittavin vakuutuksin ja kiinteistöt ovat hyvässä kunnossa.

Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy ja Urheiluhallit Oy

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty säännöllisesti ja mm. tietojärjestelmien osalta ylläpidetään omaa erillistä riskianalyysia. Sisäinen valvonta toteutuu osana päivittäisiä tehtäviä ja toimintaprosesseja.

Merkittävimmät ympäristöä kuormittavat tekijät yhtiöiden toiminnassa liittyvät pääasiassa energiankulutukseen. Kulutuslukumat ovat pääsääntöisesti opetusministeriön näille laitoksille antamien ohjearvojen tasolla. Energiankulutusta seurataan kiinteistöissä jatkuvasti automatiikan avulla ja manuaalisesti.

Suurimmat riskit ympäristölle muodostavat vedenkäsittelykemikaalit, joista haitallisimpia ovat natriumhypokloriitti ja suolahappo varsinkin päästessään tekemisiin toistensa kanssa. Tämän välttämiseksi aineita sisältävät astiat on sijoitettu erillisiin, viranomaismääräysten mukaisiin valuma-altaisiin mahdollisten astiarikkojen varalta.

Henkilöstöön kohdistuvat merkittävimmät riskitekijät kohdistuvat työtapaturmiin sekä työolosuhteista aiheutuviin mahdollisiin työkyvyn alenemiin. Sairaus- ja tapaturmapoissaoloja sekä tapaturmien määrää ja laatua seurataan vuosittain. Hallikohtaiset työturvallisuusriskien arvioinnit on sisällytetty turvallisuusasiakirjoihin. Hallissa järjestetään vuosittain turvallisuusohjelmia.

joitukset. Henkilöturvallisuuteen liittyvään koulutukseen ja tiedotukseen on erityisesti panostettu.

Stadion-säätiö

Olympiastadionin tarveselvitystä valmisteltiin vuonna 2011 ja se valmistui tammikuussa 2012. Tarveselvitys kartoitti Olympiastadionin nykytilan ja tulevaisuuden tarpeet liittyen rakenteisiin, tiloihin, ympäristöön sekä asiakas- ja yleisöpalvelumahdollisuuksiin. Työ perustui vuonna 2010 valmistuneeseen kuntotutkimukseen, rakennushistorialliseen selvitykseen, Stadion-säätiön tulevaisuustyöhön 2010, paikalla tehtyyn investointiin sekä Stadionin sidosryhmien kuulumiseen.

Olympiastadionin huono kunto uhkaa Stadionin toimintaa. Toiminta hiipuu ja loppuu, ellei Stadionia pystytä peruskorjaamaan ja uudistamaan tulevien arviolta viiden, viimeistään kymmenen vuoden aikana. Myös säännöllisiin vuosikorjauksiin tulisi pystyä budjetoimaan riittävästi. Osa rakennuksen kuntoon liittyvistä riskeistä on sellaisia, että ne saattavat realisoitua hyvinkin nopeasti. Stadionia ei pystytä pitämään kunnossa nykyisellä tulorahoituksella.

Toiminnallisena uhkana tulevaisuudessa on myös suurten konserttien vähentyminen johtuen maailmaa kiertävien stadionit täyttävien taiteilijoiden ikärakenteesta. Stadionin pitäisi pystyä houkuttelemaan lisää erityisesti suuria yleisötahtumia, mikä on pienessä maassa haastavaa. Myös Stadionin vuokrataso pitää saada Urheilumuseon ja Hostellin osalta asianmukaiselle tasolle. Asiat on nostettu hallituksessa esille ja niihin etsitään ratkaisuja.

Säätiön taloussäännössä on vahvistettu eri toimijoiden vastuut ja velvollisuudet. Vuoden 2011 alusta otettiin käyttöön uusi taloushallintaohjelma, joka mahdollistaa talouden asianmukaisen raportoinnin ja seurannan. Ohjelmiston kaikkien osa-alueiden käyttöönotto auttaa talouden tehokasta seuranta.

Helsingin kaupungin konserniohjeisto on käsitelty hallituksessa. Hallintoon ja talouteen liittyvät ohjeet ja käytännöt käydään läpi henkilökunnan kanssa.

Stadionin rakentamishankkeet ovat HKR-Rakennuttajan vastuulla. Myös taloushallinto on

keskitetty perusparantamisen osalta HKR-Rakennuttajalle, joka raportoi talouden toteuman säännöllisesti Säätiön toimitusjohtajalle ja hallitukselle. HKR:n projektinjohtaja on myös läsnä Stadion-säätiön hallituksen kokouksissa.

UMO-säätiö

UMO-säätiön merkittävimmät riskit piilevät rahoituksessa. Säätiön julkinen rahoitus on laskenut samalla kun oma varainhankinta on noussut merkittävästi. UMO rahoittaa lähes koko toimintansa, 42 työviikkoa, omalla varainhankinnalla. Samalla kun palkkakulut jatkuvasti nousevat, avustusten trendi on päinvastainen. UMO:n talous on liian riippuvainen lipunmyynnistä, joka pitkällä aikavälillä voi ajaa UMO:a tekemään liian kaupallisia ohjelmistoja taiteen kustannuksella. Lisäksi on paineita korottaa lipunhintoja. UMO:lla ei ole suurta taloudellista puskuria, ja tulevat vuodet näyttävät, kuinka talous tasapainottuu.

Henkilöstöön liittyviä riskejä: Organisaatio on varsin haavoittuva ja työnkuvat henkilöityvät. Yhdenkin henkilön sairauspoissaolot voivat lamaannuttaa koko toiminnan. Työehtosopimuksen joustamattomuus on myös riski.

Vuosaaren Urheilutalo Oy

Urheilutalon vanhan osan peruskorjauksen suunnittelu ovat valmis ja toteutus aloitetaan 28.5.2012. Tätä kautta on myös puututtu olemassa olevien riskien korjaamiseen tai poistamiseen.

Vuosaaren Urheilutalo Oy on arvioinut toimintansa laajuuteen ja rakenteeseen nähden kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja.

Arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

1) Äkilliset kiinteistö- ja henkilöstövahingot

KAUPUNKISUUNNITTELU- JA KIINTEISTÖTOIMEN TOIMIALA

Aravakiinteistöyhtiöt

Yhtiöiden antamien selontekojen perusteella yhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ta-

2) Kiinteistön kunto

- Vuonna 1979 rakennetun urheilutalon tekniikka alkaa olla tiensä päässä. Laitteiden tekninen ja taloudellinen käyttöikä vaihtelee 15–25 vuoden välillä

3) Ympäristön toiminnalle aiheuttamat uhat

- Maantasolla olevien pysäköintipaikkojen poistumisvaara kaavoituksella pysäköintilaitoksen pysäköinti aiheuttaa huomattavia lisäkustannuksia
- Viranomais määräykset aiheuttavat uusia kustannuksia.

4) Energiakustannukset

5) Ruuhkaisuus

- tilojen ruuhkaisuus, käyttöaste on ollut korkea
- viihtyvyyden lisäksi yleisöturvallisuus kärsii
- uhka talouden heikkenemiselle

Riskeihin on varauduttu seuraavasti:

1) Vakuutukset ovat kunnossa, myös toiminnan keskeytysvakuutus

2) Vanhan urheilutalon puolen perusparannustyöt alkavat 28.5.2012

3) Osallistuttu ympäristön asemakaavoitusta koskeviin neuvotteluihin

4) Talotekniikan tähänastiset saneeraukset on toteutettu mahdollisimman energiasäästöjä hyödyntävin ratkaisuin, samoin hankesuunnitelmien ratkaisut.

5) Henkilökunnan ammattitaidon ja työtehtävien edellyttämien vaatimusten täyttämiseksi yhtiön kustantamana henkilökunnalle on järjestetty kursseja ja koulutusta.

so on pääosin hyvä ja siihen on kiinnitetty riittävästi huomiota.

Vuonna 2011 yhtiöt ovat kehittäneet riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa muun muassa tunnistamalla ja arvioimalla talouteen ja toimintaan kohdistuvia riskejä sekä laatimalla suunnitelmia riskien hallitsemiseksi.

Arviointien mukaan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

- yhtiöiden kulurakenteeseen kohdistuvat rakentamis- ja korjauskustannukset,
- tonttivuokrien kasvu ja energian hinnannousu,
- muutokset laina- ja korkomarkkinoilla,
- sopimus- ja vastuuriskit,
- vanheneva henkilöstö, poissaolot ja muut avainhenkilöriskit,
- vuokralaisten vaihtuvuus ja maksukyvyyn heikkeneminen sekä
- vuoto-, palo- ja turvallisuusriskit.

Fuusioitujen kiinteistöyhtiöiden tilalle perustettujen alueyhtiöiden riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa kehitetään osana Helsingin kaupungin asunnot Oy:n toimintaa.

Hansasilta Koy

Kiinteistöyhtiölle ei ole laadittu erillistä riskikartoitusta. Hallitus kokoontuu 3-4 kertaa vuodessa ja kokouksissa käydään talousasiat läpi. Isännöintitoimistoksi on valittu auktorisoitu ISA toimisto Realco Oy, joka on myös auditoitu viimeksi vuonna 2011. Tilintarkastus suoritetaan isännöintitoimiston tiloissa ja tilintarkastajat ovat yhteydessä Helsingin kaupungin toimintaan. Toiminnassa ei ole havaittu merkittäviä epäkohtia tai riskejä.

Helsingin Asumisoikeus Oy

Riskienhallintasuunnitelman perusteella riskienhallinnan taso on yhtiössä hyvällä tasolla. Hallitus ja sen alainen työvaliokunta seuraa riskejä säännöllisesti osana normaalia toimintaa ja vuosisuunnittelua sekä tekee tarvittaessa muutoksia toimintatapoihin riskien välttämiseksi heikkojenkin signaalien perusteella.

Hallitus on vuonna 2011 vahvistanut työvaliokunnassa laaditun yksityiskohtaisen esityksen riskienhallintasuunnitelmaksi, sisältäen riskien ja niiden todennäköisyyden kuvauksen erillisenä riskikenttäselvityksenä. Yhtiö on jaotellut riskit neljään pääluokkaan; strategiset riskit, taloudel-

liset riskit, toiminnalliset riskit sekä vahinko- ja turvallisuusriskit.

Suurella painoarvolla käyttövastikkeeseen vaikuttavien pääomakulujen osalta merkittävimmät riskit ovat:

- 1990-luvun uudistuotannon rahoittamiseksi nostettujen aravalainojen vuosimaksun tarkistukseen vaikuttavan inflaation kehitys
- 2000-luvun uudistuotannon rahoittamiseksi nostettujen korkotukilainojen korkotason kehitys
- merkittävän uudistuotannon määrän ja hintatason vaikutus vastikekehitykseen (korkotukilainoitettua)

Hoitotalouden osalta merkittävimmät riskit ovat energiakustannusten kehitys. Taloudellisesti merkittävimmän energiakustannuksen, eli lämmityksen hinnankorotukseen vaikuttaa mm. energiaverotuksen kiristyminen.

Arvioinnissa esille tullut merkittävin riski ja epävarmuustekijä on ennakoimaton vastikenousu. Vastikekehityksen riskienhallinnan kannalta on merkittävää, että pääomakulut muodostavat n 60 %, tonttikulut n 10 % ja hoitokulut loput 30 % vastikkeesta. Pääoma- ja tonttikulut jyvitetään yhtiötasolla. Hoitokuluistaan kukin kohde vastaa itse.

Helsingin kaupungin 450-vuotis-taiteilijatailosäätiö

Säätiön merkittävimmät riskit ovat vuokrarästit, vuokran nostopaineet ja epävarmuus siitä saako säätiö riittävästi maksukykyisiä vuokralaisia. (tiedot Tytäryhteisöjen seurantaraportista 4/2011)

Helsingin Sähkötalo Koy

Arvioinnin perusteella Helsingin Sähkötalon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat korkotason nousu sekä taloudellisen taantumän aiheuttama vuokralaisriski.

Korkotason nousuun on varauduttu lainasalkkua rakennettaessa: yhtiön lainoista suurin osa on kiinteäkorkoisia tai suojattu erilaisin instrumentein kuten koronvaihtosopimuksin. Lisäksi yhtiön käytössä olevaan konsernitiliin on liitetty luotto-

limiittiominaisuus, joka osaltaan varmistaa yhtiön maksuvalmiutta.

Helsingin Sähkötalo pyrkii löytämään vakavaraisia vuokralaisia sekä vuokrasopimuksia neuvoteltaessa tekemään pitkäaikaisia vuokrasopimuksia. Yhtiön toimiva johto seuraa säännöllisesti vuokrasaamisten kehittymistä ja saamisten perintää hoitaa ulkopuolinen perintätoimisto.

Kiinteistölle mahdollisesti aiheutuviin vahinko-, ilkivalta- ja muihin vastaaviin riskeihin ja niiden aiheuttamiin vaurioihin ja häiriöihin on varauduttu ennaltaehkäisevästi turvallisuusjärjestelyin, kattavalla kamaravalvonnalla, kiinteistöautomaation etävalvontajärjestelmällä sekä kiinteistön täysarvovakuutuksella.

Helsingin Tennispalatsi Koy

Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä. Yhtiön toiminnan luonteeseen, laajuuteen, toimintatapaan ja resursseihin nähden sisäinen valvonta on asianmukaisessa kunnossa.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana päivittämällä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan muistilistaa ja riskimatriisia. Kiinteistön korjausten PTS-suunnitelma päivitettiin vuoden 2011 talousarvion laatimista varten.

Yhtiön arvioinnin perusteella merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat yhtiön omistaman kiinteistön ja sen tekniikan ikääntyminen sekä suuren vuotuisen käyttäjämäärän aiheuttama tilojen luonnollinen kuluminen ja tästä aiheutuvat ennen pitkää lisääntyvät korjauskustannukset.

Yhtiön toimintaan liittyvät riskit ja sisäisen valvonnan nykytilaa ja kehittämistarpeita on arvioitu konsernin laatiman riskienhallintaa koskevan matriisin perusteella.

Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy

Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy:n sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty kiinteistökierroksilla, käyttäjäpalavereilla ja laitteiden tarkkailulla ja valvonnalla. Hallinnon ja taloudellinen valvonta toteutetaan tilintarkastajien suodattamilla tarkastuksilla sekä kaupungin konserniraportoinnilla. Arvioinnin perusteella Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy:n si-

säisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä/tyydyttävä.

Arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat yleinen epävarmuus taloudellisesta tilanteesta, mikä saattaa johtaa vuokralaisten mahdollisiin irtisanoutumisiin.

Helsingin Toimitilat Koy

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuudesta on arvioitu Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen antamien ohjeiden ja toimintamallien mukaisesti sekä jatkuvaluontoisesti osana yhtiön hallituksen, toimitusjohtajan ja kiinteistönpidon tehtäviä hoitavien normaalia toimintaa.

Arvioinnin perusteella Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on melko hyvä lukuun ottamatta sitä, että arvioinnissa on havaittu kuluneella tilikaudella seuraavia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan epäkohtia/virheitä:

- pidemmän aikavälin kunnossapitosuunnittelun tarkentaminen (pysyvä riskienhallinnan menettely)
- kiinteistöjen pelastussuunnitelmat tulee päivittää ja järjestää niiden hallinta ja käytettävyys sähköisesti
- kiinteistönhoidon erikois- ja yleishuolto on eriytettävä vuonna 2011 laadittujen huoltosuunnitelmien mukaiseksi
- sähköisen huoltokirjan managerointi ja erikoishuoltotehtävien auditointi on järjestettävä
- sähköisen Pakki -huoltokirjan käyttö tulee laajentaa kaikkiin kohteisiin, kaikille huoltoyhtiöille ja kaikille kiinteistön käyttäjille
- kohteista on laadittava turvallisuuden kannalta olennaiset tiedot sisältävät kohdekortit, jotka päivitetään vuosittain
- projektiseurannan menettelyjä tulee tarkentaa ja tehostaa.

Yhtiö on ryhtynyt toimenpiteisiin kaikilla edellä mainituilla toiminta-alueilla ja vuonna 2012 sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa kehitetään edelleen.

Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat on arvioinut merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Yhtiön rooli kaupunkikonsernissa säilynee jota-

kuinkin ennallaan, joten merkittäviä strategisia riskejä ei ole.

Operatiivisista riskeistä merkittävimmät ovat hankintojen onnistuminen (rakennus- ja korjausrakentamistoiminnan riskit) ja kiinteistöjen korjausvelka (erityisesti kiinteistöjen sisäilmastoriskit ja vahinkoriskit). Meneillään oleva talouskriisi synnyttää riskejä rahoituksen hintaan ja rahan saatavuuteen.

Suunnittelun ja toiminnan yhteensopivuus konsernin kanssa varmistuu yhtiökokouksen ja hallitustyöskentelyn kautta. Tarvittavaa asiantuntija-apua hankitaan mm. rakennuttamiseen, korjaussuunnitteluun, huoltokirjanagerointiin ja erikoishuollon auditointiin sekä sähkönostokiinnitysten ajoituksiin.

Taloudellisen toimintaympäristön kehitystä seurataan jatkuvasti ja se otetaan huomioon suunnittelussa ja toiminnassa. Lainoituksessa käytetään rakennusaikana lyhyeen korkoon sidottua lainaa. Korjaustyön valmistuttua on mahdollista esim. koronvaihtosopimuksella hankkia pääomakustannuksiin ennustettavuutta pidemmäksi ajaksi. Toisaalta lainasalkun hallinnassa ja korkosuojauksissa on riittävässä määrin pidettävä mielessä myös lainojen takaisinmaksujen / konvertointien mahdollisuuden säilyttäminen.

Helsingin Väylä Oy

Yhtiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty 24.11.2009 päivätyssä ja hallituksen kokouksessa 1.2.2012 päivitettyssä selostuksessa kuvatulla tavalla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toimivuutta on arvioitu hallituksen kokouksissa 27.2.2009, 28.1.2010 ja kokouksessa 1.2.2012.

Arvioinnin perusteella yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hallituksen käsityksen mukaan hyvä.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on järjestetty vuoden 2009 aikana laatimalla edellä todettu ja hallituksessa 1.2.2012 päivitetty toimintaohje. Vuoden 2010 aikana varsinaiseen toimintaan liittyvää riskienhallintaa parannettiin laatimalla huoltoväylälle pelastussuunnitelma. Vuoden 2011 aikana on edelleen varmistettu väylän tietoliikennejärjestelmän toimivuutta laajentamalla reaaliaikaista valvontaa. Valvonnalla

pyritään varmistamaan mm. järjestelmien toiminta poikkeustilanteessa.

Merkittävimpänä toiminnallisena riskinä pidetään väylällä sattuvaa liikenneonnettomuutta ja sen seurauksena syttyvää tulipaloa. Pelastuslaitos on järjestänyt yhteistyössä väylän hoitohenkilöstön kanssa runsaasti pelastusharjoituksia ennen väylän käyttöönottoa.

Helsingin Ympäristötalo Koy

Kiinteistö Oy Helsingin Ympäristötalon hallituksen vastuulla on huolehtia siitä, että Kiinteistö Oy Helsingin Ympäristötalossa on sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön nähden toimiva riskienhallinta ja sisäinen valvonta.

KOY Helsingin Ympäristötalon hallinnon ja taloudellinen valvonta toteutetaan tilintarkastajien suodattamilla tarkastuksilla sekä kaupungin konserniraportoinnilla. Kiinteistö on ollut 9.9.2011 saakka rakentamisvaiheessa ja pääpiirteissään vastuut ovat urakoitsijalla. Ei ole tunnistettavissa olevia merkittäviä riskejä.

Intiankatu 31 Koy

Kiinteistö Oy Intiankatu 31:n riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa käsitellään toistuvasti hallituksen kokouksissa. Kiinteistöyhtiön hallituksen arvion mukaan merkittävimpiä riskejä ovat kiinteistöön liittyvät vahinkoriskit. Pahin riski olisi tulipalo. Todennäköisin riski on kuitenkin kosteusvahinkoihin liittyvät riski. Näihin usein liittyy mahdollisuus terveysriskeistä asukkaille ja käyttäjille.

Kiinteistön vesi- ja viemärijärjestelmä on elinkaarensa loppupuolella ja yhtiössä on suunniteltu tehtäväksi lvi-saneeraus vuonna 2013.

Kiinteistöllä on voimassa oleva pelastussuunnitelma. Palotarkastuksia pidetään säännöllisesti sen vuoksi, että kiinteistössä toimii kaupungin päiväkotia.

Itä-Pasilan Pysäköinti Oy

Itsearviointin perusteella yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Varsinaisia epäkohtia ja virheitä ei tilikaudella 2011 ole havaittu.

Yhtiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on edelleen kehitetty vuoden 2011 aikana jatkuen kuluvalle kaudella taloushallinnon, fyysisen turvallisuuden ja tietoturvan osalta. Tilikaudella on

laadittu yhtiölle apuvälineeksi sisäisen valvonnan taulukko riskienhallinnan kartoittamista varten jota päivitetään.

Yhtiö on arvioinut toimintansa laajuuteen ja rakenteeseen nähden merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Arviointia tullaan jatkamaan riskienhallinnan kartoittamiseksi vuoden 2012 aikana konsernin ohjaamalla tavalla. Tilikaudella 2012 on tarkoitus kartoittaa ja parantaa riskienhallintaa edelleen.

Kaapelitalo Koy

Yhtiöllä on keväällä 2008 tehty ja syksyllä 2010 uudelleen arvioitu konserniyksiköstä saatu riskikartoitusohjeen mukainen riskiarviointi. Arviointia ei katsottu tarpeelliseksi päivittää tilikauden aikana. Arvioinnin perusteella yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on kokonaisuudessaan vähintään tyydyttävällä tasolla.

Yhteisön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana jatkamalla sähköisten tietojärjestelmien käyttöönottoa. Yhtiön hallituksen keväisin hyväksymä työjärjestys selkeyttää riskien ja työnjakoa entisestään.

Arvioinnissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä on vuoden 2010 ja 2011 voimakkaan investoinnin aiheuttama kassakeron rasitus sekä normaalit kiinteistöjen vahinkoriskit. Kassakierto ja sen koko on saatu palautettua normaalitasolle jo vuoden 2011 lopussa.

Yhtiön tulevaisuutta sekä henkilöstön työvireyttä ja henkistä tasapainoa on ylläpidetty ja kehitetty myös sillä, että aina riskejä ja uhkia arvioitaessa on tehty myös mahdollisuuksien ja käyttämättömän tai löytämättömän toimintapotentiaalin analysointia. Henkilöstön hyvinvointiohjelma jatkuu vuoden 2012 aikana.

Oman, joskin vaikeasti määriteltävän, riskinsä yhtiön toiminnalle muodostaa jatkuvasti lisääntyvä ja yhä enemmän toimintaa ohjaava konserniohjaus ja siihen liittyvä raportointi ja mittaus. Ohjaus muodostaa riskin sekä yhtiön omaileimaisuudelle että henkilöstön jaksamiselle. Molemmat ovat asiakkaiden mukaan yhtiön tärkeimpiä voimavaroja.

Kaisaniemen Metrohalli Koy

Yhtiön toimintaan liittyvät riskit ja sisäisen valvonnan nykytilaa ja kehittämistarpeita on arvioitu konsernin laatiman riskienhallintaa koskevan matriisin perusteella. Arvioinnin perusteella Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohallin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila on hyvä. Yhtiön toiminnan laajuuteen ja resursseihin nähden sisäinen valvonta on asianmukaisessa kunnossa.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ja on kehitetty vuoden 2011 aikana päivittämällä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan muistilistaa ja riskimatriisia. Vuoden 2012 aikana on lisäksi tarkoitettu päivittää kiinteistön korjausten PTS-suunnitelma, jonka jälkeen kiinteistön ylläpitoon ja käyttöön mahdollisesti liittyviä riskitekijöitä voidaan lähivuosina nykyistä tarkemmin arvioida.

Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat yhtiön omistaman kiinteistön ja sen teknikan ikääntyminen ja tästä johtuvat lisääntyvät korjauskustannukset

Kampin Palvelutalo Koy

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toimivuutta on arvioitu Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen antamien ohjeiden ja toimintamallien mukaisesti sekä jatkuvaluontoisesti osana yhtiön hallituksen, toimitusjohtajan ja kiinteistönpidon tehtäviä hoitavien normaalia toimintaa.

Arvioinnin perusteella Kiinteistö Oy Kampin Palvelutalon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä.

Vuonna 2011 sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitettiin käymällä läpi Kampin palvelukeskuksen turvallisuusasiat kokonaisuutena osana Kampin palvelukeskuksen toiminnallisen peruskorjauksen suunnittelua. Isännöitsijä selvitti yhdessä sosiaaliviraston eteläisen sosiaaliaseman Kampin toimipisteen edustajien kanssa palvelupyyntötilanteissa noudatettavat vastuunjaot ja käytännöt. Samalla käytiin läpi rakennuksen käyttöön liittyvien turvallisuusjärjestelmien nykytilannetta.

Vuonna 2012 sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään edelleen, kun Kampin palvelukeskuksen toiminnallisen peruskorjauksen työt

alkavat ja turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat toteutetaan osana hanketta.

Kiinteistö Oy Kampin Palvelutalo on arvioinut merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä.

Merkittäviä strategisia riskejä ei ole näköpiirissä vaan yhtiön toiminta säilyy ennallaan osana kaupunkikonsernin palvelutuotannon puitteistoa.

Merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät hankintatoimen (korjausinvestoinnit) onnistumiseen. Merkittävimmät vahinkoriskit ovat mahdolliset palo- ja vesivahingot.

Maailmantalouden tilanne voi synnyttää rahoitusriskejä sekä pääoman saatavuuden että rahoituskustannusten osalta.

Hankintojen onnistumista varmistetaan ammatitaitoisen hallituksen ja henkilöstön lisäksi käytännöllä tarvittavaa ulkopuolista asiantuntijapua. Kampin palvelukeskuksen peruskorjauksessa rakennuttajakonsultti on HKR-Rakennuttaja.

Palovahinkojen ennaltaehkäisemiseksi noudatetaan määräyksiä ja huolehditaan laitteiden ja välineiden käyttövalmiudesta kiinteistöllä. Peruskorjaushankkeessa urakoitsijalta edellytetään asennus- ja rakennustyövakuutus ja yhtiön kiinteistövakuutukseen otetaan korjaustyön edellyttämä lisävakuutusosa.

Taloudellisen toimintaympäristön kehitystä seurataan jatkuvasti ja se otetaan huomioon suunnittelussa ja toiminnassa.

Kontulan Palvelutalo Oy

Yhtiön pienuuden ja hyvin vakiintuneen toiminnan luonteen vuoksi sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa arvioidaan hallituksen kokouksessa selonteon käsittelyn yhteydessä. Arvioinnin perusteella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on tyydyttävä.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana miettimällä mahdollisia riskejä ja uhkakuvia. Tätä jatketaan edelleen vuoden 2012 aikana.

Merkittävämpiä riskejä ovat esim. uimahallilla sattuva kemikaalivuoto tai kiinteistön tulipalo. Talouteen liittyvät riskit ovat hyvin pienet, koska

osakkeet ovat pääasiassa Helsingin kaupungin ja sen tytäryhtiön omistuksessa, ja rahoitus on siten lähes kokonaan vastikeperusteista.

Käpylän Terveystalo Koy

Yhtiön toimintaan ei ole kohdistu tiedossa olevia riskejä. (tiedot Tytäryhteisöjen seurantaraportista 4/2011)

Lasipalatsin Mediakeskus Oy

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toimivuutta on arvioitu tavoitteiden ja toimivuuden suunnittelussa sekä tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamisessa ja arvioinnissa. Arviointiin (8.9.2011) osallistui yhtiön johto sekä esimiehet ja avainhenkilöt. Arviointitilaisuuksia pyritään pitämään kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin.

Arvioinnin perusteella Lasipalatsin Mediakeskus Oy:n sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on keskinkertainen.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana. Merkittävimmäksi ulkoiseksi riskiksi on arvioitu vuokralaisten taloudellinen tila, joka on tähän asti ollut kohtuullinen. Tämä riski on luokiteltu keskinkertaiseksi. Vuoden 2012 aikana tehostetaan edelleen vuokranannon ja laskutuksen seuranta mm. siirtymällä uuteen laskutusjärjestelmään.

Lasipalatsin Mediakeskus Oy:n arvion mukaan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat yleinen taloudellinen tilanne joka heijastuu vuokra- ja laskusaataviin sekä henkilöstöriskit. Henkilöstöriski muodostuu yrityksen avainhenkilöiden erityisosaamisesta.

Malmin Liiketalo Oy

Arvioinnin perusteella yhtiön toiminnan laajuus huomioiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä/tyydyttävä. Arvioinnin esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat vanhemman rakennuksen elinkaaren loppuun kulumisen lähestymisen. Kiinteistön kehittäminen tulisi käynnistää pikimmiten.

Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos Koy

Mosaiikkitorin Pysäköintilaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu konsernihallinnolle toimitetuissa osavuosi- ja vuosikatsauksissa sekä 10.1.2011 konsernihallinnolle

toimitetussa selvityksessä Mosaiikkitorin pysäköintilaitoksen ilkivalta- ja vahingontekotilanteesta.

Arvioinnin perusteella Mosaiikkitorin Pysäköintilaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on sinänsä ollut tyydyttävä yhtiön rahoituskellisiin resursseihin ja yhtiön tiloihin kohdistuvan, osin hallitsemattomaan ilkivaltaan nähden.

Yhteisön riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana laatimalla peruskorjauksen hanke-suunnitelma ja urakka-asiakirjat.

Arvioinnin esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat laitoksen katto- ja seinärakenteisiin mahdollisesti vuosien kuluessa kehittyvät liikuntasauomoista johtuvat kosteusvauriot sekä edellä mainitun ilkivallan seuraukset. Vuoden 2011 alussa tapahtuneiden autojen polttamisesta johtuneiden tulipalojen seurauksena laitos suljettiin 12.1.2011 remontoinnin ja turvallisuustason nostamisen johdosta. Se avataan uudelleen juhannuksen jälkeen 2012.

Oy Helsingin Asuntohankinta Ab

Kiinteistö Oy Auroranlinna on vastannut yhtiön hallinnon hoitamisesta 1.1.2010 alkaen. Asuntohankinnan huoneistojen hallinnointiin liittyviä prosesseja on kehitetty ja yhdenmukaistettu Auroranlinnan vastaavien toimintamallien kanssa.

Yhtiön on vuoden aikana ottanut käyttöön uuden tietohallintajärjestelmän sekä vuoden 2011 alusta sähköisen ostoreskontran. Tietojen hallintaan liittyvät järjestelyt sekä sähköisen ostoreskontran käyttöön otto ovat olleet toiminnassa pääpainoalueina. Näillä uusilla toiminnoilla parannetaan sisäistä valvontaa sekä riskienhallintaa.

Yhtiön asunnot ovat pääasiassa pieniä asuntoja, yksiöitä ja kaksioita, joihin kohdistuu Helsingin vuokramarkkinoilla suurin kysyntä, joten tyhjäkäynnin riskiä ei käytännössä ole. Viime vuosina asunto-osakeyhtiöiden peruskorjaukset ovat lisääntyneet, mistä on seurannut yhtiövastikkeiden jatkuva, muuta kustannuskehitystä nopeampi nousu.

Omistusten hajautuminen ja asuntokannan erikäisyys tasaavat kustannuksia jonkin verran. Uuden asunto-osakeyhtiölain osakkaiden remonttitoiminnalle asettamat velvoitteet ovat han-

kaloittaneet remonttien liittyviä järjestelyitä sekä pidentäneet asuntojen tyhjäkäyntiaikoja.

Vuokriin kohdistuu korotuspaineita, jotka johtuvat hoitovastikkeiden elinkustannusindeksiä korkeammasta noususta. Arava-asuntojen omakustannusvuokratason saavuttaminen edellyttää huomattavia korotuksia vuokriin tulevana vuosina. Suuren lainakannassa pienetkin korkotason nousut ovat maksuvalmiudelle uhkana. Lainat ovat pääosin kaupungin myöntämiä lainoja ja valtion vuosimaksulainoja.

Pakkalantie 30 Koy

Sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu maksuliikenteen osalta toimitusjohtajan katselmuksilla ja pistokokeilla.

Arvioinnin perusteella yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on maksuliikenteen osalta kunnossa. Kuluneella eikä edeltävillä tilikausilla ole havaittu virheitä raha- ja maksuliikenteen osalta.

Yhtiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana laatimalla tarkempi tilikartta tilikaudelle 2012 sekä kouluttamalla hankintojen kilpailuttamiseen.

Yhtiön merkittävimpiä toiminnallisia riskejä ovat sabotaasi, tulipalo, epidemiat, puhtaan veden ja lämmitysenergian saantiin liittyvät riskit sekä energian hinnanvaihtelut. Sen lisäksi vanhan ja huonokuntoisen tehdasrakennuksen kohonneet korjauskustannukset muodostavat niin toiminnallisen kuin taloudellisenkin riskin.

Palvelukeskus Albatross Oy

Arvioinnin perusteella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan epäkohtia/virheitä ei ole havaittu. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana.

Äkillisten ja yllättävien teknisten järjestelmien ongelmia pyritään välttämään PTS-suunnittelun ja vuositarkastusten avulla. Lisäksi yhtiöllä on toimintansa laajuuteen nähden riittävät vakuutukset.

Puistolankirkko Pankkitalo Koy

Arvioinnin perusteella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan epäkohtia tai virheitä ei ole ha-

vaittu. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuoden 2011 aikana.

Äkillisten ja yllättävien teknisten järjestelmien ongelmia pyritään välttämään PTS-suunnittelun ja vuositarkastusten avulla. Lisäksi yhtiöllä on toimintansa laajuuteen nähden riittävät vakuutukset.

Rastilankallion päiväkotiki Oy

Yhtiön toimintaan ei liity merkittäviä riskejä. (tiedot Tytäryhteisöjen seurantaraportista 4/2011)

Simonaukion Pysäköinti Oy

Yhtiöllä ei ole näköpiirissä merkittäviä riskejä. (tiedot Tytäryhteisöjen seurantaraportista 4/2011)

Töölönlahden Pysäköinti Oy

Arvioinnin perusteella Töölönlahden Pysäköinti Oy:n riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tila

on hyvä. Töölönlahden Pysäköinti Oy on ollut vuoden 2011 rakentamisvaiheessa ja pääpiirteissään vastuut ovat urakoitsijalla. Tunnistettavissa olevia merkittäviä riskejä ei ole tiedossa.

Viikin viher- ja ympäristötietokeskus Koy

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty kiinteistökierroksilla ja laitteiden tarkkailulla ja valvonnalla. Hallinnon ja taloudellinen valvonta toteutetaan tilintarkastajien tarkastuksilla sekä kaupungin konserniraportoinnilla.

Arvioinnin perusteella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvä. Arvioinnissa ei tullut esille merkittäviä riskejä tai epävarmuustekijöitä.

